БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 57 (18.534). ● Жума, 1983 йил 11 март ● Баҳоси 3 тийин.

СССР ЗАРБДОР ВАХТАДА

РЕДАКЦИЯ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ

Совет журналистлари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари зўр ижодий ғайрат билан меҳнат қилиб, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини бажаришга ўз ҳиссаларини қўшишга интилмоқдалар. Ишлаб чиқариш самарадорлиги, маҳсулот сифатини ошириш, меҳнат, давлат, партия интизомини мустаҳкамлаш масалалари ҳозир газеталарнинг саҳифаларида, радио эшиттиришларида ва телевидение кўрсатувларида катта ўрин олиб турибди. Матбуот талабчанлик, ишчанлик, уюшқоқлик вазиятини меҳнат коллективларида қарор топтиришга кўмаклашмоқда. Хўжалик механизмини ва бошқарувни такомиллаштириш йўллари тўғрисида, ленинча раҳбарлик услубини эгаллаш ҳақида кўпроқ катта-катта принципиал материаллар уюштирила бошлади.

Мамлакат журналистлари, меҳнаткашларнинг Пленум қарорларига лаббай деб жавоб бериши натижасида юзага келган мана шу сезиларли ўзгаришлар матбуот органларининг экономикани интенсивлаш, СССРнинг Озиқ-овқат программасини бажариш вазифаларини ҳал этиш йўлидаги умумхалқ курашини ёритиш соҳасидаги узоқ муддатли ва кўп қиррали ишнинг бошланиши, илк нуқтасигина эканлиги шубҳасиз. Марказий, республика ва маҳаллий нашрларнинг редакциялари янада мураккаб ижодий вазифаларни ҳал этишлари, матбуот сўзининг таъсирчанлигини оширишга сабот билан ҳаракат қилишлари лозим. Бунда редакция коллективларининг сиёсий ўзаги бўлмиш бошланғич партия ташкилотлари сафарбар этувчи куч бўлиб майдонга чиқишлари керак.

Партия ташкилотларининг газета ва журналларда босиладиган, радио ва телевидение орқали эшиттириладиган мақола ва хабарлар сифатига, умуман, ижодий коллективнинг турмушига таъсир ўтказиш имкониятлари жуда кенг. Шу имкониятлардан моҳирона фойдаланиш, коммунистларнинг бутун куч-ғайратини асосий, белгиловчи масалаларга қаратиш керак. Совет журналистикаси — ижтимоий-сиёсий фаолиятнинг муҳим ва масъулиятли тури, партиявий ишнинг таркибий қисмидир. Партия матбуот ёрдами билан, матбуот орқали меҳнаткашларнинг тобора янги-янги қатламларини умумдавлат ишлари ва режаларига жалб этади, уларнинг ташаббускорлиги ва ижодкорлигини ривожлантиради. Редакциялар партия ташкилотларининг мана шундан келиб чиқадиган бош вазифаси эса журналист кадрларни топширилган иш учун масъулиятни сезиш, ўзига нисбатан талабчанлик руҳида тарбиялашдан, матбуот ходимларини ғоявий чиниқтиришдан иборат.

Редакция ҳаётининг ҳамма проблемаларига коммунистлар доимо эътибор беришлари керак. Айтайлик, баъзи нашрларда тежамкорлик, меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқаришда тартиб ўрнатиш сингари социалистик экономиканинг энг муҳим мавзуларига кампаниячилик билан ёндашиш ҳоллари ҳамон тугатилган эмас. Айрим редакциялар кўзга ташланадиган сарлавҳалар, рубрикалар, дабдабали «шапкалар» ёрдамида бирор бир масалани «қамраб олиш»га, қандайдир «иллатларга» «ўт очишга» аввалгидек ҳаддан ташқари зўр куч билан интилмоқдалар. Кўпгина мақола ва хабарлар мазмунининг чуқурлиги, тушунарли бўлиши, аниқлиги, мароқли шаклда баён этилиши ҳақида баъзан ғамхўрлик қилинмаяпти. Бундай аҳвол дабдабабозлик, сафсатабозликка ўхшаб кетади, шу сабабли редакцияларнинг партия ташкилотлари, коммунистлар бу ҳолларга муроса қилиб туролмайдилар. Редакция коллективларининг иш услуби КПСС Марказий Комитетининг «Труд» газетасининг иши тўғрисида»ги ва «Адабий-бадиий журналларнинг коммунистик қурилиш практикаси билан ижодий алоқалари ҳақида»ги қарорларида баён этилган талабларга мос келишига, чинакам ижодий услуб бўлишига интилмоқ керак.

Журналист кадрларни тўғри жойлаштиришга кўмаклашиш, коллективларда талабчанлик муҳитини кучайтириш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш — партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Коммунистлар мақола ва хабарларни тайёрлашда партиявий принципиаллик, омилкорлик намунасини кўрсатишлари, ўз касбдошларига актуал проблемаларни атрофлича таҳлил этишда, камчиликларни тугатиш учун, ўн биринчи беш йиллик режаларини муваффақиятли амалга ошириш учун партиявий дадиллик ва эҳтирос билан курашишда кўмаклашишлари муҳимдир.

Ҳар бир ходим партия журналисти деган юксак номга муносиб бўлишига ҳаракат қилиши — ҳар бир редакция коммунистларининг энг зарур вазифасидир. Ҳар бир нашрнинг ходими матбуот сўзи орқали бошқа кишиларни тарбиялар экан, ўзи ҳам бутун хулқ-атворида бенуқсон бўлиши керак. Шу муносабат билан В. И. Лениннинг: «Сиз — партия газетасининг ходими эканингизни унутмангиз ва атрофингиздагиларнинг унутишига йўл қўймангиз, мана шунга эҳтиёт бўлингиз»,—деган сўзларини яна бир бор эслатиш ўринлидир.

Редакцияларнинг партия ташкилотлари ходимларининг ҳам сиёсий, ҳам профессионал ўқишини ташкил этадилар ва бу ишга бошчилик қиладилар. Ишлаб чиқариш кенгашларида, назарий семинарларда эришилган натижаларни муҳокама қилиш учун ҳам, редакция ишларига зарур тузатишларни ўз вақтида киритиш учун ҳам, баҳслашиш учун ҳам имконият бор. Ижодий гурунгга қатнашиш учун матбуот активлари жалб этилаётган, газетхонлар ва журналхонларнинг конференциялари мунтазам равишда ўтказилиб турган, матбуот мақолалари хусусида келган хатлар, одамлар билдирган фикрлар таҳлил қилинаётган жойларда тўғри иш тутилмоқда. Ижодий масалаларни, коммунистларнинг Уставдаги вазифаларни қандай бажараётганлиги, ғоявий ва профессионал ўсиши ҳақидаги ҳисоботларини партия йиғилишларида тез-тез муҳокама қилиб туриш лозим. Редактор тематик йўналишларни, газета кампанияларини ишлаб чиқиш чоғида коллектив фикрининг кучига нақадар моҳирона таяниши редакция коллективида яхши ижодий вазиятни вужудга келтиришни кўп жиҳатдан белгилаб беради.

Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари партия ташкилотларининг ишига, уларнинг сафларини мустаҳкамлашга партия комитетлари алоҳида эътибор беришлари керак. Редакцияларнинг коммунистларига матбуот материалларининг чуқурлиги ва таъсирчанлигига эришишда ёрдам бериш, журналист кадрларнинг ғоявий чиниқишига ва ўз маҳоратини оширишга кўмаклашиш зарур. Москва шаҳридаги Красная Пресня район партия комитетининг тажрибаси диққатга сазовордир. Район территориясида 11 газета-журнал, китоб нашриётининг редакциялари жойлашган, райком уларнинг партия ташкилотларини доимо диққат марказида тутади. Бюро мажлисларида ҳисобот тинглаш, тажрибани баҳам кўриш, секретарларнинг суҳбатларини уюштириш — партия ташкилотларига раҳбарлик қилишнинг мана шу ва бошқа формалари ижобий натижалар бермоқда.

Ҳозирги босқичда бошланғич партия ташкилотларининг редакциялар ишидаги роли анча ортмоқда. Бундан буён ҳам уларнинг мақола ва хабарлар ғоявий-сиёсий савиясига таъсирини кучайтириш, коммунистик қурилишда ва оммани тарбиялашда партиямизнинг жанговар ёрдамчиси бўлмиш матбуот материалларининг самарадорлигини ошириш лозим.

(«ПРАВДА» газетасининг 10 мартдаги бош мақоласи).

Сурхондарё области. Жарқўрғон районидаги Норали Боймуродов номли совхозда маккажўхори экиш қизғин. Миришкорлар маккажўхори экишни қисқа муддатларда тугаллаш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.
Суратда: маккажўхори экиш пайти.

И. Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

«ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК» ТЎЛҚИНИДА

ҚЎРИҚДА БОҒЛАР

Пешку районидаги СССР 60 йиллиги номли янги ғаллачилик-чорвачилик совхозининг меҳнат аҳли Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигида фаол иштирок этиб, хўжаликнинг марказий қўрғони территориясида 10 гектар майдонда янги мевазор боғ ташкил этишга бел боғлашди. Янги ўзлаштирилган Варахша массивида олмазорлар, гилосзорлар, ўрикзорлар, олхўризорлар бунёд этилади. Шанбалик кунида хўжаликнинг 700 дан ортиқ ишчиси бир тан-бир жон бўлиб иштирок этади.

Райондаги бошқа хўжаликларда шу зайлда янги режалар тузилди.

ОРБИТАДА ТУТАШТИРИЛДИ

ТАСС АХБОРОТИ

1983 йил 10 март куни Москва вақти билан соат 12 дан 20 минут ўтганда «Космос 1443» йўлдоши «Салют-7» илмий станцияси билан туташтирилди. Ер атрофи космик фазосида «Салют-7» — «Космос-1443» орбитал комплекси автомат режимда ишлай бошлади.

«Салют-7» станцияси билан «Космос-1443» йўлдошини биргаликда учириш программасида истиқболли космик аппаратларнинг ичидаги системаларни, агрегатлар ва конструкция элементларини синаб кўришни давом эттириш, ҳажми ва массаси катта бўлган орбитал комплексларни бошқариш методларини пишиқтириш кўзда тутилган.

«Космос-1443» йўлдошида «Салют-7» станциясининг бундан буён ишлашини таъминлаш ҳамда космонавтларнинг экипажлари станция ичида илмий тадқиқотларни ўтказиш учун зарур бўлган асбоб-ускуналар, аппаратлар, ҳар хил юклар элтиб қўйилди.

Траектория ўлчов маълумотларига кўра «Салют-7» — «Космос-1443» комплекси орбитасининг параметрлари қуйидагича:

— Ер юзасидан максимал олислиги — 345 километр;

— Ер юзасидан минимал олислиги — 325 километр;

— айланиш даври — 91 минут;

— оғиши — 51,6 градус.

Орбитал комплекс ичидаги системалар нормал ишлаб турибди. Учишни бошқариш марказида олинаётган ахборот ишлаб чиқилмоқда ва ўрганилмоқда.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ АСОСИДА

ЖИЗЗАХ, 10 март. (ЎзТАГ). Чорвачиликни янада ривожлантириш, Озиқ-овқат программасини муваффақиятли равишда амалга ошириш — Жиззах область коммунистлари, барча меҳнаткашлари фаолиятининг энг асосий йўналишларидан биридир. Областда гўшт, сут, тухум етиштиришни кескин кўпайтириш учун жуда катта имкониятлар бор. Область партия комитетининг бугун Жиззахда бўлиб ўтган пленуми қатнашчиларининг нутқларида шу фикр таъкидланди. Пленумда область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленумининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда чорвачиликни янада ривожлантириш соҳасидаги вазифалари муҳокама қилинди. Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари Х. А. Шоғазатов доклад қилди.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққан Дўстлик район партия комитетининг биринчи секретари Х. И. Исроилов, Фориш район партия комитетининг биринчи секретари С. Е. Есимов, Жиззах район партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мелиев, Зомин район партия комитетининг биринчи секретари А. С. Соибназаров, Дўстлик районидаги Қ. Раҳимов номли совхоз сут соғувчиси М. Д. Наврўзова, Арнасой районидаги Ю. Фучик номли совхоз директори Ю. Зоҳидов, Пахтакор районидаги А. Икромов номли совхоз бузоқбоқари М. Ғ. Ғарипова эришилган муваффақиятларни қайд этиш билан айни бир вақтда Озиқ-овқат программасини бажариш областнинг барча меҳнаткашларидан ва аввало коммунистлардан тармоқни янада юксалтириш, гўшт, сут, тухум етиштиришни кўпайтиришда тобора юксак марраларга эришиш соҳасидаги ишни такомиллаштиришни талаб қилади, деб таъкидладилар.

Жиззах областида беш йиллик охиригача чорва туёғини ва паррандаларни анча кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш белгиланганлиги пленумда уқтириб ўтилди. Гўшт етиштиришни 56 процент, сут етиштиришни 40 процент, тухум етиштиришни 65 процент кўпайтиришга эришиш лозим. Шу юксак марраларни эгаллаш учун чорвачиликни индустриялашга асосий эътибор бериш, ажратилган капитал маблағдан самаралироқ фойдаланиш, тармоқни ихтисослаштириш ва марказлаштириш изига тезроқ кўчириш, наслчилик ва селекция ишини яхшилаш зарур.

Барча мавжуд резервларни ишга солиш, шу тариқа чорвачиликни ривожлантириш суръатларини жадаллаштириш бош вазифалардан бири эканини нотиқлар уқтириб ўтишди. Аввало чорва моллар, айниқса сигирлар туёғини кўпайтириш, подани урчитиб кўпайтиришни йўлга қўйиш, бузоқларни сақлаб қолиш ва яхши боқиб ўстириш учун зарур чораларни кўриш лозим. Область колхоз ва совхозларида ҳар юз гектар экинзор ҳисобига чорва туёғини кўпайтириш керак. Ғаллаорол районидаги Ғ. Ғулом номли, Жиззах районидаги Ҳ. Олимжон номли, Зомин районидаги «Зомин», Дўстлик районидаги «Комсомол» совхозларида чорва моллар суст кўпаймоқда, Зарбдор, Арнасой, Октябрь, Пахтакор ва Дўстлик районларида поданинг сони кам, бу районларда ҳар юз гектар экинзор ҳисобига атиги 10—20 бош қорамол тўғри келади. Сигирларни кўпайтириш учун хўжаликларнинг бузоқ боқиш соҳасидаги ишни тубдан яхшилаш, ҳар бир район сермаҳсул ғунажинлар етиштирадиган бўлишига эришиш лозим.

Пленумда гўштбоп чорвачиликни янада ривожлантириш масаласи ўткир қилиб қўйилди. Кейинги йилларда областда гўшт етиштиришга ихтисослаштирилган совхозларнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш учун бирталай иш қилинганини нотиқлар уқтириб ўтишди. Бироқ, кўпгина хўжаликларда чорва молларнинг ҳар кунги семириши кўрсаткичлари паст ва яхши семиртирмай гўштга топширилиб юборилмоқда. Ишни чорва моллар маҳсулдорлигини кескин кўпайтирадиган тарзда ташкил этиш зарур.

Пленумда уқтириб ўтилганидек, областнинг кўпгина хўжаликларида қўйчиликни ривожлантириш учун яхши имкониятлар бор. Табиий яйловларнинг мавжудлиги областдаги қўйлар туёғини бир миллион бошга, қўй гўшти етиштиришни эса 15—16 минг тоннага етказиш имконини беради. Чорвачиликнинг бошқа тармоқларида, айниқса чўчқачилик ва паррандачиликда ҳам маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг катта резервлари бор. Чўчқачилик комплексларини, Жиззах бройлер фабрикасини тезроқ қуришни, барча чорвачилик объектларини реконструкция қилиш ва кенгайтиришни иш манфаатлари талаб қилмоқда.

Областнинг барча районлари ва шаҳарларида корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи чорвачилик хўжаликларини бутун чоралар билан ривожлантириш керак. Далачилик бригадаларида молни сўқимга боқиш каби маҳсулот етиштиришни кўпайтириш резервини ҳам унутмаслик керак. Аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларида чорвачиликни жадал ривожлантириш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилиш керак. Қишлоқдаги ҳар бир хонадонда сигир, қўй, паррандалар, қуёнлар бўлсин, шундагина аҳолининг шахсий хўжаликлари ўзининг гўшт, сут, тухумга бўлган эҳтиёжларини қондирибгина қолмай, анчагина миқдордаги чорвачилик маҳсулотини давлатга сотиши ҳам мумкин бўлади.

Ем-хашак базаси чорвачиликни ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Областда ем-хашак етиштиришнинг даражаси ҳали чорвачилик эҳтиёжларига мувофиқ эмаслигини, бир қанча районларда суғориладиган ерлардан етарли равишда самарали фойдаланилмаётганини, ем-хашак экинлари ҳосилдорлиги тўғрисида дуруст ғамхўрлик қилинмаётганини нотиқлар таъкидлаб ўтишди. Бултур область хўжаликларида гектар бошига олинган пичан республиканинг илғор хўжаликларида олинганидан 1,5—2 баравар кам бўлди. Ем-хашак етиштиришга муносабатни тубдан ўзгартириш, экинзорлар структурасини яхшилаш, хашаки экинларни такрор, аралаштириб ва бошқа экинлар ораларига экишни кенг жорий қилиш, озуқабоп илдиз мевалар етиштиришни кўпайтириш лозим. Ем-хашак етиштиришни индустриал технологияга ўтказиш — муҳим вазифадир. Ем-хашак етиштиришга ихтисослаштирилган бригадаларнинг ишини нарядсиз система асосида уюштириш керак.

Пленумда сўзга чиққан кишилар кадрларни жой-жойига қўйиш, район партия комитетларининг агросаноат комплексларига раҳбарлигини яхшилаш, идеология, сиёсий-тарбия ишини такомиллаштириш масалаларига катта эътибор бердилар. Сиёсий жиҳатдан етук, ташаббускор, ташкилотчилик ишига қобилиятли, янгиликни сезадиган кишилар ҳал қилувчи участкаларга бошчилик қилишларига эришиш зарур.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги ишларнинг аҳволини ҳам пленум қатнашчилари ўз нутқларида таҳлил этиб бердилар. Пахтачилик, ғаллачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик, соҳибкорлик, картошкакорлик, полизчиликни ривожлантириш ишларини янада кучайтириш зарурлиги қайд этилди. Қишлоқ хўжалик экинзорларини кенгайтириш ва мевазор ҳамда токзорлар барпо этиш, уларнинг ҳосилдорлигини ошириш — бунга эришишнинг йўлидир.

Пленум қатнашчилари қўриқ Жиззах областининг коммунистлари, барча меҳнаткашлари ўн биринчи беш йиллик планларини барвақт бажариш учун бошланган социалистик мусобақани янада кенг авж олдирадилар, КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми қарорларига жавобан меҳнатда янги ютуқларга эришадилар, деб ишонч билдирдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов пленумда катта нутқ сўзлади.

ИМКОНИЯТЛАРДАН ЯХШИРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

ТОШКЕНТ

Ўзбекистоннинг пойтахт области гўшт, сут, тухум етиштиришни анча кўпайтириши мумкин ва лозим. Тошкент область партия комитетининг 10 март куни бўлиб ўтган пленумида шу ҳақда гапирилди. Пленум КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қарорларининг талаблари асосида чорвачиликни янада ривожлантиришга қаратилган тадбирларни амалга ошириш соҳасида область партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама этди. Область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов доклад қилди.

Пленумда қайд этилганидек, ўтган йили область хўжаликлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни жиддий кўпайтирдилар. Чорва моллар маҳсулдорлиги ошди, ем-хашак базаси мустаҳкамланмоқда, озуқа сифати яхшиланиб бормоқда. Бироқ чорвачиликни ривожлантириш суръатларини ҳали ҳам етарли деб бўлмайди. Ижрочилик интизоми сусайтирилганлиги, шунингдек, партия комитетларининг хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларига нисбатан етарли даражада талабчанлик қилмаётганликлари натижасида бир қанча районларда илгари белгиланган тадбирлар бажарилмаяпти. Калинин ва Тошкент районларида ҳар юз гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига юз бошдан кўпроқ қорамол тўғри келса, Бекобод, Ўрта Чирчиқ, Бўка, Оққўрғон районларидаги колхоз ва совхозларда эса бу кўрсаткич икки-уч баравар пастдир. Умуман область сут соғиб олиш юзасидан мамлакатда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турганлигига, Коммунистик ва Калинин районлари сингари районлар эса сут етиштириш юзасидан тўрт минг килограммлик маррадан ўзиб кетганлигига қарамай, кўпгина колхоз ва совхозларда ҳар бир сигирдан ҳали ҳам уч минг килограммдан кам, айрим хўжаликларда эса икки минг килограммдан ҳам оз сут соғиб олинмоқда.

Ўн биринчи беш йиллик охирига бориб областда гўшт етиштиришни 123 минг тоннага етказиш, яъни 1982 йилга нисбатан 45 процент, сут етиштиришни 499 минг тоннага етказиш ёки 39 процент ошириш, тухум етиштиришни 710 миллион донага етказиш ёки 1982 йилда эришилган даражадан қарийб 1.5 баравар кўпайтириш белгиланди.

СУРХОНДАРЁ

ТЕРМИЗ, 10 март. (ЎзТАГ). Сурхондарё область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш, аҳолининг шу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш соҳасида ҳозиргача қандай ишлар қилинди ва бундан буён қандай ишлар қилиш кераклиги тўғрисида гаплашиб олинди. Пленумда КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленумининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда областда чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари муҳокама этилди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. Каримов доклад қилди.

Кейинги йилларда областда гўшт, сут, тухум етиштириш кўпайди. Бироқ, пленум иштирокчилари таъкидлаб ўтганидек, чорвачиликни ривожлантириш суръатлари ҳамма хўжаликларда ҳам мавжуд имкониятларга ҳали мос бўлиб тушяпти, деб бўлмайди. Масалан, ўтган уч йил мобайнида Гагарин районида гўшт етиштириш қарийб бир ярим баравар, Термиз районида эса учдан бир баравар кўпайган бўлса, бир қанча бошқа районларда эса бу ўсиш атиги 5—6 процентни ташкил этди. Бултур бир қанча хўжаликлар чорвачилик маҳсулотларини харид қилиш планини уддалай олмадилар.

Пленум қатнашчилари ўтган йилги иш якунларига танқидий баҳо бериб, яқин йиллардаги марраларни режалаштирдилар, шу марраларга эришишнинг конкрет йўлларини белгиладилар. Беш йиллик охирига бориб, барча категориядаги хўжаликларда гўшт етиштиришни 1982 йилга нисбатан бир ярим баравар, сут етиштиришни 1,4 баравар, тухум етиштиришни эса бир ярим баравардан зиёд кўпайтириш лозим. Бунинг учун қорамол, шунингдек қўй ва эчкилар туёғини, парранда сонини кескин равишда кўпайтириш зарур.

Пленум белгилаган тадбирларда ем-хашак базасини мустаҳкамлашга эътибор жалб этилди. Беш йиллик охирига бориб, озуқабоп экинлар экиладиган майдонларни 11 минг гектардан зиёд кенгайтириш мўлжаллаб қўйилди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков нутқ сўзлади.

ҚАШҚАДАРЁ

ҚАРШИ, 10 март. (ЎзТАГ). Қашқадарё областининг чорвачилик фермаларида чорва қишлови муваффақиятли якунланмоқда. Бу йилги қишлов аввалги йилларга нисбатан анча уюшқоқлик билан ўтмоқда. Область чорвадорлари КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларига амалий иш билан жавоб бермоқдалар, мамлакатнинг Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшишга интилмоқдалар. Қашқадарё область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленуми қатнашчилари чорвачиликни янада ривожлантириш юзасидан область партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама этиб, мана шуларни уқтириб ўтдилар. Область партия комитетининг иккинчи секретари И. И. Головачев доклад қилди.

Чорвачиликни интенсивлаш ҳозирнинг ўзидаёқ муайян ижобий натижалар берганлигини сўзга чиққан кишилар таъкидлаб ўтишди. Чорва туёғи кўпайди, унинг маҳсулдорлиги ошди, ем-хашак базаси мустаҳкамланди. Областнинг ҳамма районларида катта-катта чорвачилик комплекслари қурилди. Бироқ, ҳали ҳам айрим хўжаликларда чорвачилик замонавий индустриал асосда олиб борилмаяпти.

Нотиқлар чорва молларни яхшироқ боқиш, чўчқачилик ва қуёнчиликни, балиқчиликни интенсивлаш ҳисобига гўшт етиштиришни кўпайтириш зарурлигига эътиборни қаратдилар. Шаҳарлардаги саноат корхоналари ва муассасалар ҳузурида ташкил этилган ёрдамчи хўжаликларнинг имкониятларидан кенгроқ фойдаланиш керак.

Ҳозирги вақтда ем-хашакдан оқилона ва самарали фойдаланиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Бу ишда «Ўзбекистон» ва «Нишон» давлат наслчилик заводлари яхши намуна кўрсатмоқдалар. Ем-хашакдан оқилона фойдаланиб, бу илғор хўжаликлар маҳсулот олишни кўпайтирмоқдалар ва унинг таннархини камайтирмоқдалар.

Пленум 1983—1985 йилларда чорвачиликни янада ривожлантиришга доир тадбирларни маъқуллади. Ўн биринчи беш йилликнинг охиригача областда гўшт етиштириш бир ярим баравар, сут етиштириш 1,4 баравар, тухум етиштириш 1,6 баравар кўпайтирилиши керак. Шу вақт ичида сигирлар, чўчқалар, қўй ва эчкилар, паррандалар анча кўпаяди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

БУХОРО

БУХОРО, 10 март. (ЎзТАГ). Бухоро область партия комитети пленумининг иштирокчилари КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленумининг қарорлари асосида областда 1983—1985 йилларда чорвачиликни янада ривожлантириш вазифаларини муҳокама қилдилар.

Докладчи — область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов ва сўзга чиққан бошқа нотиқлар қайд этиб ўтганларидек, кўпгина хўжаликлар сут-товар, қоракўлчилик, чўчқачилик фермаларини муваффақиятли ривожлантирмоқдалар. Паррандачилик, қуёнчилик тобора кенг оммалашиб бормоқда. Қоракўл, Пешку, Ромитан районларидаги бир қанча хўжаликлар ҳашар усулида кўл-ҳовуз хўжаликларини вужудга келтирмоқдалар.

Сўзга чиққан ўртоқлар эришилган муваффақиятларни қайд этиш билан бирга, диққат-эътиборни мавжуд камчиликларга, ҳал этилмаган проблемаларга қаратдилар. Свердлов, Шофиркон, Когон районларидаги айрим хўжаликлар гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштириш ҳамда тайёрлаш планларини бажара олмадилар. Наслчилик ишига етарли эътибор берилмаяпти. Корхоналар ва муассасаларнинг ёрдамчи хўжаликларида, гражданларнинг шахсий хўжаликларида чорвачилик маҳсулотларини етиштириш, кўпайтириш резервлари ва имкониятларидан тўлиқ фойдаланилмаяпти. Мавжуд ем-хашак базаси тўйимли ва сифатли озуқага бўлган талаб-эҳтиёжларини ҳали ҳам қондирмаяпти. Чорвачилик биноларини қуриш ва реконструкция қилиш, Бухоро паррандачилик фабрикасининг янги цехларини барпо этиш суст олиб борилмоқда.

Чорвадорлар ўртасида ташкилотчилик, ғоявий-сиёсий ишларни такомиллаштириш, коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, илғор чорвадорлар тажрибасини кенг оммалаштириш зарур дейишди нотиқлар.

Пленум 1983—1985 йилларда областда чорвачиликни тез ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирларни маъқуллади. Бу тадбирларда, жумладан, беш йиллик охирига бориб гўшт етиштиришни 75 процент, сут етиштиришни 55 процент, тухум етиштиришни 59 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. А. Айтмуротов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

ТАРБИЯГА КОМПЛЕКС ЁНДАШИБ

КПСС XXVI съезди тарбиявий ишга комплекс ёндашиш масаласини илгари сурди. Бу ғоявий-сиёсий, маънавий ва меҳнат тарбиясини уйғунлаштириб олиб боришни тақозо этади. Республика партия ташкилотларида бу соҳада муайян тажриба тўпланди. Қуйида жойлардан олинган хабарларни ўқийсиз.

КЎРГАЗМАЛИ АГИТАЦИЯ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛМОҚДА

Боғот районидаги Нариманов номли колхоз партия ташкилоти кўргазмали агитацияни такомиллаштириш бўйича изчил фаолият олиб бормоқда. КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш, меҳнаткашларнинг маданияти, сиёсий ва меҳнат активлигини кучайтириш учун курашда унинг ранг-баранг усул ва услубларидан самарали фойдаланилаётир.

Партия комитети қошида кўргазмали агитация бўйича алоҳида кенгаш тузилган. У хўжалик территориясини дид билан безатиш планларини ишлаб чиқади, кўргазмали воситаларни жойлаштириш схемаси ва уни янгилаш муддатларини белгилайди. 150 дан ортиқ панно, стенд ва шиорлар колхозчиларга КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорлари пропагандаси, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш, ер, техника, минерал ўғитдан самарали фойдаланиш вазифаларини тушунтиришга хизмат қилмоқда.

Социалистик мусобақанинг ошкоралиги, илғор тажриба, қимматли янгилик ва ташаббусларни оммалаштириш, илғорлар ва новаторларни маънавий рағбатлантиришда кўргазмали агитациянинг имкониятларидан билимдонлик билан фойдаланилмоқда. Шу мақсадда «Ҳурмат тахтаси» ва кўрсаткичлар тахтаси ўрнатилди, илғорларни шарафлаб байроқ кўтариш, «Жанговар варақа» ва фотомонтажлар чиқариш йўлга қўйилди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, сут соғувчи Р. Матёқубова ҳамда СССР Давлат мукофотининг лауреати, бригада бошлиғи Ҳ. Саидовларнинг илғор тажрибаси кўргазмали агитация воситалари орқали кенг оммалаштирилди.

Кўргазмали агитация воситаларидан самарали фойдаланиш колхозчиларнинг меҳнат ва ижтимоий активлиги янада ўсишига, интизом ва уюшқоқликнинг кучайишига ёрдам бермоқда. Колхозчиларнинг ярмидан кўпроғи коммунистик меҳнат зарбдори бўлиб, коллектив йилдан йилга салмоқлироқ меҳнат ютуқларини қўлга киритмоқда. Хўжалик 1979 йилдан буён Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқаётир.

Хоразм область партия комитети Нариманов номли колхоз партия ташкилотининг кўргазмали агитациядан самарали фойдаланиш бўйича олиб бораётган ишини маъқуллади. Партия комитетларига меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда, иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этишда ундан самарали фойдаланиш таклиф этилди.

ЎҚУВНИНГ САМАРАДОРЛИГИ ОШИРИЛСИН

Иқтисодий таълим системасидаги машғулотлардан бирида пропагандист Ф. Хабибулина смена ишини таҳлил қилиб берди. Унинг муҳокамаси ниҳоятда жонли ва қизиқарли ўтди, тингловчилар фойдаланилмаётган резервлар ҳақида манфаатдорлик ҳисси билан гапирдилар, ишни яхшилаш юзасидан конкрет таклифлар билдирилди. Натижада коллектив бойитиш фабрикасида социалистик мусобақа ташаббускори бўлиб майдонга чиқди, зиммага оширилган социалистик мажбурият қабул қилинди.

Олмалиқ кон-металлургия комбинатига қарашли бу фабрикада пропагандистлик иши билан 30 инженер-техник ходим шуғулланмоқда. Тингловчилар Г. Гапонов, В. Волошин сингари сўз усталарининг жамоатчилик фаолиятлари ҳақида мароқ билан гапирадилар. Улар машғулот ўтказиш усул ва услубларини такомиллаштириш ҳақида қайғурмоқдалар.

Бу масалада фабрика партия комитети қандай позиция тутмоқда? Афсуски, у пропагандистлар рўйхатини тасдиқлаш ва ўқув йилига якун чиқариш билангина чекланиб қолаётир. Ўқув машғулотларининг сифати ва самарадорлиги эътибордан четда қолмоқда. Баъзан машғулотлар ярим бўш аудиторияларда ўтаётир.

Баъзан пропагандистлар тематик лекциялар ўтиш ўрнига газета ва журналлардан мақолалар тавсия қилиш билан чекланмоқдалар. Бу тингловчиларнинг савияси, уларнинг активлигига салбий таъсир этмоқда.

Олмалиқ шаҳар партия комитети бюросида фабрика партия комитетининг шу йўналишдаги фаолияти қаттиқ танқид қилинди. Сиёсий ва иқтисодий ўқувнинг амалийлигини кучайтириш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини яхшилашда, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда унинг ролини ошириш вазифаси топширилди.

ШУ КУННИНГ ТАЛАБИ — МЕЗОН

Пастдарғом район партия комитети пропагандист кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва ўқитиш масалаларига маълум даражада эътибор бермоқда. Район партия комитети бу соҳадаги фаолиятини такомиллаштира бориб, идеология ходимлари, барча меҳнаткашлар эътиборини партиянинг сўнгги съезди, КПСС Марказий Комитетининг май ва ноябрь Пленумлари қарорларини амалга оширишга қаратмоқда.

Сўнгги икки йил мобайнида идеология кадрлари сифат состави сезиларли яхшиланди. Пропагандистлар орасида коммунистларнинг салмоғи ортди, уларнинг 90 проценти олий маълумотли кишилардир. Агитаторлар ва сиёсий ахборотчиларнинг ярмидан кўпроғини турли лавозимдаги раҳбарлар ва халқ хўжалиги мутахассислари ташкил этади. Районда ягона сиёсий кун, илмий-назарий ва амалий конференциялар, пропагандистларнинг слётлари, «Давра столи» атрофидаги учрашувлар ва бошқа тадбирлар ўтказилаётганлиги меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга хизмат қилмоқда.

Аммо ушбу масалани ўрганиш чоғида айрим камчиликларга ҳам йўл қўйилаётганлиги аниқланди. «Госкомсельхозтехника» район бирлашмасида, 6-кўчма механизациялашган колонна, тикувчилик фабрикаси, район матлубот жамияти, бир қатор мактабларда машғулотлар паст савияда ўтмоқда. Ўқиш конкрет ишлаб чиқариш вазифалари билан боғлаб олиб борилмаётир, пропагандистлар шахсий ижодий планларга эга эмас. Лекторлар фаолиятига етарли эътибор берилаётгани йўқ. «Билим» жамияти район ташкилотида халқ хўжалиги мутахассислари борйўғи 12 процентни ташкил этишини қандай баҳолаш керак? Жамият аъзолари аҳоли ўртасида атеистик тарбияни кучайтириш, янги одатлар ва маросимларни тарғиб қилиш ва қўлланиш каби масалаларни четлаб ўтадилар.

Муҳокама чоғида район партия комитети оғзаки сиёсий агитацияни ташкил этишда бошқа камчиликларга ҳам йўл қўяётганлиги кўрсатиб ўтилди. Райкомга бу соҳадаги ишни шу куннинг юксак талаблари даражасида ташкил этиш, ўн биринчи беш йилликнинг улкан вазифаларини ҳал этишда идеология ходимларининг ҳиссасини оширишга оид йўл-йўриқлар кўрсатилди.

мусобақа кундалиги

ҲАШАРЧИЛАР ҲИССАСИ

Қизил Октябрь станциясидан Шеробод чўлидаги Бандихон массивигача қурилаётган темир йўлда тупроқ тўкиш ишлари поёнига етказилди. Қарийб икки миллион куб метр тупроқ тўкилди. Қурилиш ташкилотлари билан «Госкомсельхозтехника» бўлимларининг механизаторларига бу ишда колхоз ва совхозларнинг механизаторлари яқиндан кўмаклашдилар. Узунлиги 24,5 километрга борадиган янги темир йўл шохобчаси Бандихон массивида разведка қилинган бинокорлик саноати учун қимматли хом ашё — аргелит тупроғи конини жадал суръатлар билан ўзлаштириш учун ғоятда зарурдир. Қурувчилар аҳоли ёрдамига таяниб, темир йўлни муддатидан бир йил олдин фойдаланишга топшириш мажбуриятини олдилар. [ЎзТАГ].

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи» бирлашмасидан Шукур Ҳожимуродов бошлиқ йиғувчилар бригадаси ишлаб чиқариш графигидан бир ой ўзиб кетди. Ягона наряд билан ишлаш усули ишчиларнинг меҳнат унумдорлигини оширди, уларнинг пировард натижалардан манфаатдорлигини кучайтирди. Бригаданинг ҳар бир аъзоси 2—3 тадан турдош касбларни эгаллаб олган. Бу эса иш вақтидан самарали фойдаланишга ёрдам бермоқда.

Беш йиллик бошидан буён Тошкент трактор заводида ишчиларнинг 70 процентдан кўпроғи ягона наряд асосида ишлайдиган бўлиб қолди. Беш йиллик охиригача Тошкент тракторсозларининг ҳаммаси меҳнатни ташкил этишнинг ана шу илғор формаси билан қамраб олинади.

КОНВЕЙЕР УСУЛИДА

Бухородаги «Октябрь 40 йиллиги» зардўзлик фабрикасида буюмлар тайёрлашнинг конвейер усули жорий этилди. Корхонанинг энг яхши чеварларидан Муҳаббат Ражабова, Ҳакима Мирзаева, Фотима Аббосова, Робия Ниёзова, Маърифат Жўраевалар меҳнатни ташкил этишни такомиллаштиришга, зардўзлик ишини ривожлантиришга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Корхона ишчилари ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини ҳар томонлама мустаҳкамлаб, беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани янада кенг авж олдирдилар. Натижада коллектив йил бошидан буён 930 минг сўмлик — квартал планда кўзда тутилганига қараганда 10 минг сўмлик кўп зардўзлик буюмларини ишлаб чиқарди.

ЖАНГОВАР АТЕИЗМ

КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори оммавий-сиёсий ишларнинг илмийлигини оширишда, ҳаёт билан алоқасини мустаҳкамлашда, кишилар қалбига йўл топишда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Партия XXVI съезди ҳужжатларида келгусида ҳам бу қарор фаолиятимиз программаси бўлиб қолиши алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Қарор асосида иш тутган область партия ташкилотлари идеология ишлари, шу жумладан унинг таркибий қисми ҳисобланган атеистик пропаганданинг таъсирчанлигини оширишда бирмунча муваффақиятларга эришмоқдалар.

Энг аввало, атеистик пропаганда билан шуғулланувчи лекторлар, сиёсий ахборотчилар, агитаторлар сифат составини яхшилашга, лекция ва суҳбатларнинг илмий жиҳатдан асосланган, ҳаёт билан узвий боғланган, таъсирчан бўлишига эришиб, уларнинг самарадорлигини ошириш учун курашилмоқда. Жойларда илмий атеизм пропагандаси билан шуғулланувчи идеология фронти жангчилари билан семинарлар, илмий-назарий, илмий-амалий конференциялар, савол-жавоб кечалари, оғзаки журнал уюштириш ишлари одат тусига кириб қолди. Айниқса, 1981 йилда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими масъул ходимлари иштирокида илмий атеизмга бағишлаб ўтказилган зонал семинар-кенгашлар атеист-лекторлар, агитаторлар олиб бораётган ишни янада юқори поғонага кўтаришга имкон берди.

Атеист кадрлар тайёрлаш масаласи доимо область партия ташкилотининг диққат-марказида бўлиб қолди. Ҳозир областда 300 дан ортиқ атеист лекторлар аҳоли илмий дунёқарашини шакллантириш йўлида хизмат қилмоқда. Уларнинг кўпчилиги марксизм-ленинизм классикларининг дин ва атеизм тўғрисидаги таълимотини чуқур биладиган, илмий атеистик тарбия методикасини ўзлаштирган кишилардир. Юздан ортиқ атеист лекторлар область партия комитети ҳузуридаги атеист лекторлар тайёрлаш курсини битирган. Уларнинг фаолияти яхши самара бера бошлади. Шуни ҳисобга олиб, область партия комитети марксизм-ленинизм университетида алоҳида бўлим ташкил этишни лозим топди. Бу билан биз, биринчидан, атеист лекторлар сафига янги, шу соҳага қизиқадиган кадрларни тайёрлаш имкониятига эга бўламиз, иккинчидан катта ҳаётий тажрибага эга бўлган атеист лекторларимизни марксизм-ленинизм таълимоти билан янада пухта қуроллантирамиз.

Термиз Давлат педагогика институти, Термиз медицина билим юрти, Термиз ва Ангор педагогика билим юртларида фаолият кўрсатаётган «Ёш лекторлар» мактабларини йилига 100 га яқин йигит ва қизлар битириб, меҳнаткашлар ўртасида илмий-атеистик билимларни кенг пропаганда қилишда актив иштирок этмоқдалар.

Аҳоли ўртасида илмий атеистик билимларни пропаганда қилишда халқ университетларидан ҳам мақсадга мувофиқ фойдаланилмоқда. Ҳозир ҳамма шаҳар ва районларда илмий атеизм бўйича халқ университетлари ишламоқда. Уларда машғулотларни олимлар, педагоглар, врачлар олиб бормоқда. Илмий атеизм бўйича лекторийлар, радиолекторийлар ҳам ташкил этилган.

Бундан 9 йил муқаддам ташкил этилган республика илмий атеизм уйининг область филиали илмий атеистик пропаганда соҳасидаги ишларни координациялашда муҳим роль ўйнамоқда. Филиал ходимлари томонидан олимлар билан ҳамкорликда область территориясида мавжуд бўлган «муқаддас» аталмиш жойларнинг тарихи ўрганиб чиқилди ва харитаси тузилди. Бу соҳада тайёрланган материаллар атеизм билан шуғулланувчилар учун қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда. «Муқаддас» жойларнинг пайдо бўлиш тарихи тўғри талқин қилингач, зиёратчиларнинг сони кескин камайиб кетди.

Меҳнаткашлар оммасини, жумладан ёшларни атеистик руҳда тарбиялашда ўлкамиз тарихини, ўтмиш ёдгорликларини авайлаб асраш ва ўрганиш катта аҳамият касб этади. Областимиз территориясида жойлашган эрамиздан олдинги 4 мингинчи йиллар, яъни бронза даври ёдгорликлари Сополли тепа, Жарқўтон, эрамизнинг I—IV асрларига, Кушанлар даврига таалуқли Далварзин тепа, Холчиён тепа, Фаёз тепа, Айритом, Қоратепа ва бошқалар халқимиз ўша даврларда ҳам юксак маданиятга эга эканлигидан дарак беради.

Ёш авлодни илмий атеистик руҳда тарбиялаш коммунистик тарбиянинг ажралмас қисмидир. Мактаб ва ўқув юртларида ҳар бир предметдан атеистик тарбия йўлида фойдаланиш мумкин. Ўқитувчилар ўқувчиларга ўз фанларидан пухта билим бериш билан бирга, уларда илмий дунёқарашни шакллантиришга даъват этилган. Атеистик тарбияни кучайтиришда синфдан ва мактабдан ташқари ишларда ҳам катта имкониятлар бор. Ҳозирги пайтда областимиз мактаблари, ҳунар-техника билим юртларида 520 атеистик бурчак, 500 дан ошиқ ёш атеистлар тўгараклари ишлаб турибди.

Ангор посёлкасидаги ҳунар-техника билим юрти, Термиз районидаги М. Шайхзода номли ўрта мактабда жиҳозланган атеистик бурчак, Денов районидаги 15-сон ўрта мактабда ташкил этилган илмий-атеизм музейи иши диққатга сазовордир. Тематик кечалар, табиий ва тарихий обидаларга экскурсиялар, уруш ва меҳнат ветеранлари билан қизиқарли учрашувлар ўтказилмоқда. Денов районидаги Вавилов номли ўрта мактаб ўқувчиларида илмий материалистик дунёқарашни ва чуқур атеистик эътиқодни шакллантириш соҳасида олиб борилаётган ибратли ишлар область мактаблари, ўқув юртлари ўртасида оммалаштирилди.

Меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашда матбуот, радио, телевидение воситаларидан кенг фойдаланилмоқда. Газета саҳифаларида махсус рубрика, радио-лекторийлар ташкил этилди. Область радиолекторийси орқали ҳар ойда бир марта махсус программа асосида эшиттириш олиб борилади. Бу эшиттиришларда асосан олимлар ва малакали атеист-лекторлар иштирок этади. Тўғри, радио, телевидение, матбуот энг узоқ жойлардаги аҳоли пунктларини ҳам қамраб олган. Шунга қарамай, кишиларда атеистик эътиқодни шакллантиришда жонли лекциянинг роли ҳамон каттадир. Яхши лекция ва суҳбат кишиларда кўтарилган масала юзасидан фикрлар айтиш иштиёқини уйғотади. Кишилар билан жонли мулоқот, ҳар бир шахснинг ички дунёсини, савиясини, фикри-зикрини, динга ишонувчанлик даражасини билиб олиш имконини беради. Шу нуқтаи назардан лекция пропагандаси ва диндорлар билан якка тартибда суҳбатлар ўтказиш атеистик тарбиянинг доимий зарур формаларидан бўлиб қолади. Бу ишларни иш жойларида ва аҳоли турар жойларида, хонадонларда изчил олиб бориш партия ташкилотларининг диққат марказидадир.

Ҳамма район ва шаҳар «Билим» жамияти ташкилотлари қошида атеистик билимларни пропаганда қилиш илмий методик секциялари ташкил қилинган. Бу секция аъзолари халқ университетларига методик ёрдамлар кўрсатиш билан бирга атеизм лекторийларида қизиқарли лекциялари билан чиқмоқдалар ҳамда меҳнаткашлар ўртасида кўплаб савол-жавоб кечалари уюштирмоқдалар.

Денов районидаги «Партия XXV съезди» колхозида яшовчи Мулла Муҳаммадининг қилмишлари ва хатти-ҳаракати далиллар, аниқ гувоҳлар асосида матбуотда фош этилди. Кишилар унинг асл башарасини таниб олгач, унга ихлос қилмай қўйдилар.

Дин тарғиботчиларининг яна бир тоифаси борки, диний ва дунёвий билимларда ҳам чаласавод. Кимлардандир чала-чулпа ёзиб олган оятларни ўқийди, қулоғига чалиниб қолган шариат қоидаларини бузиб талқин этади.

Сариосиё районидаги Ленин номли колхозда яшовчи Раҳматулла Тўраев ўзича муллалик даъво қилиб, кишиларга тумор ҳам тақдим қилиб юрган. Атеист лектор Хушбоқ Холматов у билан бир неча марта суҳбат ўтказди. Муллалик даъво қилишга ҳеч қандай асоси йўқлигига уни иқрор қилди.

Ўтмишда халқимизда прогрессив урф-одатлар, маросимлар кўп бўлган. Жаҳолатнинг ҳукм сурганидан усталик билан фойдаланган шариат пешволари уларни дин қобиғига ўраб олишган. Ана шу урф-одатларнинг асл ҳолатини тиклаш, янгича, интернационал маросимларни изчил жорий этиш хурофотларга барҳам беришда катта аҳамиятга эгадир. Бунга «Наврўз» байрами яққол мисол бўла олади. Ўзида эзгу ниятни мужассамлаштирган бу байрам яқин вақтларгача ҳам диндорлар ихтиёрида бўлган. Кейинги йилларда унинг асл моҳияти тикланди. Баҳор байрами, меҳнат байрами сифатида зўр шодиёна билан нишонланмоқда. Ундан кексалар ҳам, ёшлар ҳам хурсанд бўлаётир. Уни диний таъсирдан қутқазишда хотин-қизлар Советлари муҳим роль ўйнадилар.

Атеистик тарбияда меҳнат коллективларининг роли бениҳоя каттадир. Коллективдаги мавжуд илиқ муҳит ҳар бир кишининг коллектив раҳбари, партия ҳамда жамоат ташкилотларининг диққат-эътиборида бўлиши шу жойда диний сарқитларни тезроқ бартараф қилиш имконини беради. Бу ўринда мўл ҳосил, деҳқончилик баракаси фақат ҳалол меҳнат билан яратилишига ишонч ҳосил қилинади.

Кишиларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш хурофотга зарба беришнинг энг қулай усулидир. Коллективдаги илғор кишилар меҳнатга, кишиларга тўғри муносабатда бўлиш намунасини кўрсатади. Шунингдек, атеистик тарбиянинг меҳнат тарбияси билан чамбарчас боғлаб олиб борилиши унинг самарадорлигини янада оширади. Областимизнинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари: пахтакор Отамурод Худойназаров, Ҳанифа Орзиқулова, Маъсис Хуррамова, Жиянқул Рустамов, чорвадор Эргаш Шамаев, қурувчи Бобоёр Ҳасанов каби донгдор кишилар ҳаёти ва фаолияти мисолида дин эмас, балки меҳнат фаровонлик, обрў, ҳурмат, саломатлик, бахт-саодат манбаи эканлиги кишилар онгига етказилмоқда.

Диний сарқитлар кишилар ҳаётида асосан эски урф-одатлар қобиғида кўпроқ ўрнашиб қолган. Шунинг учун ҳам ҳаётимизда янги социалистик урф-одатларнинг жорий этилиши диний сарқитлар емирилишининг муҳим омилларидан биридир. Областимизда 50 дан кўпроқ «Бахт» уйлари ишлаб турипти. Бу борада, айниқса Жарқўрғон районидаги «Бахт уйи»нинг фаолияти диққатга сазовордир. Шерободдаги 47-автобазада янги урф-одатларни жорий қилишда катта тажриба тўпланган. Янги урф-одатларни турмушга татбиқ этишда колхоз ва совхозларда ва маҳаллаларда ташкил этилган оқсоқоллар советлари ҳам актив ёрдам бермоқдалар.

Никоҳ тўйлари, туғилган кунлар ва бошқа маросимлар, дин, шариат таъсиридан холи, замонавий ўтказилаётганлиги яхши самара бермоқда. Афсуски, бу соҳада эскилик сарқитлари батамом тугатилгани йўқ. Йигит ва қизнинг хоҳиши билан ҳисоблашмаслик, ортиқча харажатларга йўл қўйиш ҳоллари ҳали ҳам учраб туради. Бу масалаларда активларнинг, коммунистларнинг масъулиятини ошириш юзасидан бирмунча тадбирларни амалга ошираётирмиз.

Илмий атеистик пропагандада изчиллик, жанговарлик, ҳужумкорлик область идеология ходимларининг, барча коммунистларнинг кураш мезони бўлиб қолмоқда.

Х. ХОЛИЕРОВ,
Ўзбекистон Компартияси Сурхондарё область комитетининг секретари.

ТОШКЕНТ. «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат аҳли йиллик ва беш йиллик топшириқларини барвақт бажаришга бел боғлаган. Корхона ички социалистик мусобақасида 5-цехнинг коммунист Муқаддас Ҳамидова бошлиқ тикувчилар бригадаси пешқадамлик қилмоқда. Суратда: чевар тикувчи М. Ҳамидова.

М. Нуриддинов фотоси.

ХАТ ОРТИДА ИНСОН БОР

ҚАБУЛ КУНЛАРИ

Шаҳар ижроия комитетининг раиси, муовинлар, масъул секретарь ҳамда бўлимларнинг бошлиқлари ҳузурига ҳар куни қабул соатлари белгиланган вақтларда хилма-хил масалалар билан турли касбдаги ва турли ёшдаги кишилар келиб турадилар. Уларнинг қалб сўзлари, талаб ва эҳтиёжларини жон қулоғимиз билан тинглаб, имкон борича ёрдам бериш, лозим бўлганда эса фойдали маслаҳатлар бериб, йўл-йўриқлар кўрсатиш — биз, халқ хизматкорлари бўлмиш шаҳар ижроия комитетидаги масъул кишиларнинг шарафли, муқаддас бурчидир.

Гражданларни қабул қилиш, уларнинг оғзаки ҳамда ёзма ариза ва шикоятлари, талаб ва эҳтиёжларини кўриб чиқишни КПСС XXVI съезди талаблари ҳамда жонажон партия ва ҳукуматимизнинг кейинги пайтларда қабул қилган қарорлари ҳамда кўрсатмалари асосида ташкил этмоқдамиз. Энг муҳими, бу соҳадаги фаолиятимизни йил сайин такомиллаштириб боришга, шаҳар меҳнаткашлари учун қулай бўлган вақтларда ташкил этишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Ўтган йили шаҳар ижроия комитетининг раиси ва раис ўринбосарлари томонидан 294 киши қабул қилинди, меҳнаткашларнинг 120 та турли ариза ва шикоятлари кўриб чиқилди. Уларнинг асосий қисми ижобий ҳал этилиб, тегишли ёрдам чоралари кўрилди.

Биз Улуғ Ватан уруши инвалидларининг талаб ва эҳтиёжлари, ариза ва шикоятларига алоҳида эътибор билан қараймиз, уларнинг илтимосларини иложи борича қондириш чораларини кўрамиз. Қабулга ёзилганлари билан эса шахсан ўзим учрашиб, суҳбатлашишга ҳаракат қиламан. Ана шундай қабул соатларидаги учрашув ҳамда суҳбатларнинг баъзилари яхши эсимда.

Қабул кунларининг бирида ҳузуримга шаҳримизнинг Ленин кўчасида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши инвалиди А. Тўхтаев ташриф буюрди. Маълум бўлишича, унинг хонадонидаги водопроводга сув келмай қолиб, ичимлик сувдан қийналишган. Унинг оғзаки илтимоси тегишли дафтарга ёзиб олиниб, тезлик билан зарур чоралар кўрилди. Бундай мисоллар оз эмас. Жумладан, мазкур кўчада истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши инвалиди Н. Назмеевнинг илтимосига кўра, унинг уйи капитал ремонтдан чиқариб берилди.

Шаҳар ижроия комитетига келган ҳар бир гражданнинг оғзаки ва ёзма илтимоси, уларнинг хатлари, ариза ва шикоятлари қатъий назорат остига олиб борилади, қайси муддатда, ким томонидан бажарилиши аниқ белгиланади. Вақти келганда, топшириқ олган шахсдан унинг натижалари талаб этилади. Шунинг учун ҳам бизнинг шароитимизда такрорий шикоятлар камайиб бормоқда, қоғозбозлик, сансалорликка чек қўйилмоқда. Шу ўринда яна бир характерли мисол. Ўтган йили шаҳримиз аҳолисидан юқори идоралар, органларга 20 та шикоят тушган. Бу эса 1981 йилдагидан 5 та камдир. Сўнгги пайтларда шаҳар ижроия комитетига қабулга келаётган гражданларнинг, ижроком адресига юқори идораларга шаҳримиз аҳолисидан юборилаётган шикоятларнинг маълум миқдорда камайиб бораётгани кузатилмоқда. Бизнингча, бунинг сабаблари қуйидагича.

Меҳнаткашларни қабул қилиш, уларнинг ариза ва шикоятларини кўриб чиқишда синалган иш формаларидан фойдаланиш билан бирга ҳозирги кун талабларига жавоб бера оладиган йўлларини ва методларини қидирмоқдамиз. Шаҳар ижроия комитети аъзоларининг қабул кунларини саноат, қурилиш, транспорт ташкилотлари ҳамда бошқа меҳнат коллективларида ўтказиш одат тусига кириб бораётир. Ўтган йили ижроком аъзолари Н. Мирошниченко, Л. Енушевская, А. Деҳқонов ҳамда бошқалар «Ташсельмаш» заводи филиали, шаҳар нон комбинати, Янгийўл пойабзал фабрикасининг филиали, маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари ҳамда бошқа меҳнат коллективларида қабул ўтказдилар. Мен эса шаҳримиздаги йирик ташкилотлардан бири 2513-автокорхона шофёрлари, ишчи ва хизматчилари ҳузурида бўлдим. Ана шу қабул вақтларида ижроком аъзолари ҳаммаси бўлиб 120 дан ортиқ киши билан жонли мулоқотда бўлиб, уларнинг турли илтимослари, талаб ва истакларини рўйхатга олдилар. Биз бу тадбирни мунтазам равишда ойига икки маротаба ўтказиб боришни одат тусига киритамиз. Булардан ташқари ўтган йили Сирдарё автобус таксомотор паркида ҳамда йўл қурилиши ва ремонт бошқармасида меҳнаткашларнинг «Очиқ хатлар куни»ни ўтказдик. Уларда кўтарилган масалалар шаҳар ижроия комитетида кўриб чиқилиб, тегишли чоралар белгиланди.

Биз йил давомида тушган ёзма ва оғзаки ариза ҳамда шикоятларни атрофлича ўрганиб, тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда шаҳримиз аҳолисининг ўсиб бораётган талабларини қондириш, турар-жой, маданий-маиший объектлар қурилишини кенгайтириш, ободонлаштириш ишларини авж олдириш чораларини белгиламоқдамиз.

Шаҳримиздаги қатор корхона ва ташкилотлар уй-жой танқислигини ҳал этишда яқиндан ёрдам бермоқда, ўз ташкилотлари ҳисобидан турар-жой бинолари қурилиши, ободонлаштириш масалаларига доимо катта эътибор билан қараб келмоқда. «Средазтрансстрой» трестига қарашли 62-махсус кўчма колонна, 503-махсус кўчма колонна, республика қурилиш министрлигига қарашли 290-кўчма колонналарни бунга мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бироқ, «Ташсельмаш» заводининг филиали, сут заводи, районлараро савдо базаси, дон тайёрлаш корхоналари имкониятлари бўла туриб, ўз ишчи ва хизматчилари учун уй-жой, маданий-маиший ва медицина объектларини барпо этишдек муҳим ва ҳаётий масалага етарли эътибор бермаётирлар. Натижада ана шу корхона ва ташкилотларнинг меҳнаткашлари уй-жой ва бошқа масалалар билан шаҳар Совети ижроия комитети, бошқа идораларга арзномалар йўллашга мажбур бўлишаётир.

Биз шаҳар ижроия комитети меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган тадбирларни режалаштирар эканмиз, масаланинг ана шу томонларига катта эътибор бермоқдамиз.

Одамларнинг яшаш ва ишлаш шароитларидан кўнгиллари тўқ бўлиб, кайфиятлари соз бўлса, бундай кишиларнинг жамиятимизга келтираётган фойдалари ҳам салмоқли бўлади, ўз ташкилоти, шаҳрига меҳр-муҳаббатлари ортиб боради. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз аҳолининг оғзаки ва ёзма аризалари, талаб ва эҳтиёжларига алоҳида сезгирлик, ҳозиржавоблик билан ёндашишни талаб этмоқдалар. Биз — масъул идораларда ўтирган лавозим эгалари шундай иш олиб бормоғимиз лозимки, токи қабулимизга келган ҳар бир киши ҳузуримиздан ранжиб кетмасин.

Н. ЙУЛДОШЕВ,
халқ депутатлари Сирдарё шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси.

РЕВОЛЮЦИОНЕР ШОИРГА БАҒИШЛАНАДИ

10 март куни республикада ўзбек совет адабиётига асос солган Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг 94 йиллигига бағишланган анъанавий ҳамзахонлик бошланди. Шу куни Тошкентдаги Ҳамза ҳайкали олдида бутун ҳаёти ва истеъдодини халқнинг порлоқ келажаги учун курашга бағишлаган революционер шоирнинг оташин сатрлари янградди. Бу ерда Ўзбекистон пойтахти жамоатчилиги вакилларининг митинги бўлиб ўтди.

Ҳамид Олимжон номидаги адабиётчилар уйида Ҳамзага бағишланган тантанали адабий кеча бўлиб ўтди. Кечани Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси К. Яшин очди. Филология фанлари доктори, профессор Л. Қаюмов Ҳамза тўғрисида гапириб берди.

Кечада сўзга чиққан республиканинг таниқли маданият арбоблари, меҳнат коллективларининг вакиллари атоқли шоир, драматург, режиссёр, музикачи ва педагогнинг ажойиб ижодий мероси тўғрисида гапирдилар. Ҳамзанинг бутун ҳаёти инқилобга, маориф ишига фидокорона хизмат қилишнинг ёрқин намунаси бўлди, деб таъкидлашди улар. Истеъдодли устоз яратган асарлардан ёзувчилар авлоди таълим олди ва ҳамон таълим олмоқда. Улар Ҳамзадан ҳақиқий революцион ва гражданлик сабоқларини олмоқдалар. Кечада шоирлар ўқиган шеърлар озодлик, тенглик ва бахт-саодат куйчисига бағишланди.

Тошкентда бошланган ҳамзахонлик бутун республикада ўтади. Унинг программасида адабий кечалар, илмий конференциялар, Ҳамза пьесалари бўйича қўйиладиган спектакллар бор. Концерт заллари ва студентларнинг аудиторияларида, ишчи ва қишлоқ маданият саройлари ҳамда клубларида, театрларида шундай кечалар, илмий конференциялар, спектакллар бўлади. (ЎзТАГ).

ЯНГИ ЦЕХ

Наманган область Поп районидаги колхоз ва совхозларнинг чорва моллари учун омихта ем Наманган ёки Қўқон шаҳарларидан ташиб келтириларди. Эндиликда бунга барҳам берилди. Район дон маҳсулотлари комбинати қошида янги цех ишга туширилди. У ҳар сменада 50 тонна омихта ем ишлаб чиқаради. Яқинда Поп, Чуст районларидаги чорва молларга 455 тонна омихта ем етказиб берилди.

Цехни қуриш ва монтаж қилиш ишларини Қўқон шаҳридаги механизациялашган кўчма колонна коллективи қўлдан чиқарди. Цехдаги барча иш жараёнлари механизациялаштирилиб, автоматлаштирилган. Цех ишчилари бу йил чорва молларига 20 минг тонна омихта ем етказиб берадилар.

С. ҚЎЧҚОРОВ.

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

ЯНГИЛИККА КЕНГ ЙЎЛ

Илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш ва фан билан ишлаб чиқаришнинг алоқасини мустаҳкамлашга бағишланган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VII пленуми биз олимлар зиммасига фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга мунтазам равишда жорий этишдек муҳим вазифани юклади. Шу муносабат билан биз республикамизда пахтачиликни янада ривожлантиришга қаратилган омиллардан бири, яъни чигитни пуштага экиш усули ва унинг иқтисодий самарадорлиги ҳақида гап юритмоқчимиз.

Республикамиз олимлари олиб борган тадқиқотлар шуни кўрсатадики, қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил олиш учун тупроқнинг физикавий хоссалари, шу жумладан ҳайдаладиган қаватининг зичлиги жуда катта аҳамиятга эга.

Республикада пахта экиладиган майдонлар механик таркиби ўртача ва оғир қумоқ тупроқлардан иборат. Бу тупроқларни экишга тайёрлаш вақтида интенсив ишлов бериш, машина ва механизмларнинг далада бир неча бор юриши оқибатида уларнинг ҳайдаладиган қавати ўта зичлашиб кетади. Ҳар бир куб сантиметр ҳажмдаги тупроқ зичлиги 1,5—1,6 граммга тенг бўлади. Шу қаватдаги ғоваклик (ҳаво йўллари) кескин камайиб 40-45 процентга тушиб қолади. Бундай ҳолатдаги тупроқдан униб чиқадиган ғўза ниҳоли нимжон бўлиб, ёмон ривожланади, оқибатда ҳар бир тупда ўртача 9-10 тадан кўсак тўпланади. Шу қатламнинг зичлиги 1,2—1,4 атрофида бўлганда тупроқда ғўзанинг ривожланиши учун энг қулай шароит вужудга келади. Ҳар туп ғўзада ўртача 17-20 тагача кўсак тўпланиб, ҳосил юқори бўлади.

Бундан шундай хулоса келиб чиқадики, пахтадан муттасил юқори ҳосил олиш учун тупроқ зичлигини 1,2-1,4 атрофида бўлишини таъминлаш керак. Бунга ерни чигит экишга тайёрлашдан бошлаб, то ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган даврда машиналарни пайкалларда ортиқча юргазмаслик ҳисобигагина эришиш мумкин. Тупроқнинг ҳайдаладиган қаватида зичлик оптимал ҳолатда бўлганда ўсимлик учун зарур сув, ҳаво, иссиқлик, озуқа моддалари яхши самара беради, микроорганизмлар ҳаёти нормал кечади.

Ерни ҳозирги мавжуд усулда экишга тайёрлашда ўтказиладиган чора-тадбирлар оптимал зичликни вужудга келтиролмайди. Бу борада самарали усуллардан бири — чигитни пуштага экишдир. Қашқадарё областининг Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхози, Усмон Юсупов районидаги Калинин номли 26-совхознинг суғориладиган шўрланмаган тақирли тупроқларида, сўнгра Бухоро областининг Вобкент районидаги Энгельс номли ҳамда Шофиркон районидаги И. Мўминов номли колхозлардаги қадимдан суғорилаётган ўтлоқи тупроқларда институтимиз олимлари қарийб 10 йилдан бери чигитни пуштага экиш бўйича тажрибалар олиб бормоқдалар.

Янги технология асосида далаларни чигит экишга тайёрлаш куз пайтида, ҳосилни йиғиб-териб олгандан сўнг ўтказилади. Бироқ республикамизнинг жанубий районлари шароитида кузги шудгор ўтказилгунча тупроқ қуриб қолади ва зичлашади. Ер ҳайдалганда йирик кесакли бўлади. Бундай далаларда амалий жиҳатдан текислаш ва сифатли пушталар олиш қийинлашади. Баҳорга келиб эса ҳайдалган ер сифати яхшиланади, тупроқ юмшаб қолади. Бунда ерни яхшилаб текислаш, шунингдек чигит экиш учун сифатли пушталар олиш имконияти туғилади. Шуни ҳисобга олиб, кейинги йилларда далаларни тайёрлашни баҳорда ҳам ўтказдик.

Пушта олиш учун ораларининг кенглиги 90 сантиметр бўлган эгат оладиган агрегатлардан фойдаландик. Бу агрегатлар ҳар бир хўжаликда бор. Уларни культиваторларга осишдан олдин қанотлари охиригача очилиб, устки томонидан бешта болт ёрдамида пўлат пластинкалар маҳкамланиб қўйилади. Агрегатларнинг олдига трактор изини юмшатадиган темир панжа ўрнатилади.

Баҳорда чигит экишдан 8-10 кун илгари эгатларга сув таралади. Чигит экишдан олдин бериладиган сув нормаси гектар бошига 1300-1500 кубометрни, жўякка таралган сувнинг миқдори эса секундига 0,3-0,5 литрни ташкил этади. Сувни бериш муддати 25-30 соатга яқин бўлиб, пушталар қорайиб-қораймас суғориш тўхтатилади.

Чигит экиш тупроқнинг етилишига қараб, кенг қаторлаб экишга (90 сантиметр) мўлжалланган оддий сеялкаларда ўтказилади. Чигитни пуштага экиш пайтида сеялка бир жойда айланиб қолмаслиги учун унинг ўқи қўшимча пластинкалар ёрдамида 6—8 сантиметр кўтарилади.

Пушта ва «текис» ердаги ғўзаларга ишлов бериш шу хўжаликларда қабул қилинган агротехника қоидалари асосида ўтказилди. Масалан, суғориладиган тақирли тупроқларда ғўзани «108-Ф» ва ингичка толали «5904-И» ҳамда қадимдан суғориладиган ўтлоқи тупроқларда эса «Тошкент-1» нави экилди.

Ерга солинган минерал ўғитлардан азотнинг миқдори гектарига 180 дан 220 килограммгача, фосфор эса 80-100 килограммгача бўлди, пахтага вегетация давомида 4-5 марта сув берилди.

Ўтказилган тажрибалар натижаси кўрсатишича, пуштага экилган ғўза зарур бўлган сув ва ҳаводан яхши фойдаланиб, озуқа элементлари тенг тақсимланар, тупроқнинг биологик ва биохимик активлиги кучаяр экан. Тупроқ, айниқса, чигит экилган даврда 2-3 даражага ортиқ қизийди, унинг зичлиги ғўзани парвариш қилиш даврида оптимал ҳолатда сақланиб туради.

Пушталардаги тупроқ суғориш вақтида яхши намланиб, сувни кўпроқ шимади. Шу туфайли ҳам пушталарга экилган пахтадан олинган ҳосил «текис» ердагига нисбатан гектар бошига ўртача 5-6 центнер ортиқ бўлади.

Жумладан, Қашқадарё область Усмон Юсупов районидаги Калинин номли совхозда чигитни баҳорда тайёрланган пушталарга экканда, ҳар гектар ердан 43-44 центнердан ҳосил олинган бўлса, «текис» ердан 37,4 центнер ёки Бухоро областининг Вобкент районидаги Энгельс номли, Шофиркон районидаги И. Мўминов номли колхозларда пушталарга экилган пахта ҳосилдорлиги 40-48 центнерданга, «текис» ердагиси 35-43 центнерданга тўғри келди. Натижада бу хўжаликларда пахта таннархи камайди. Гектар бошига 200 сўмдан соф фойда олинди.

Янги усулда пахта етиштиришнинг афзаллигини билган республикамиздаги бир қатор область, район ва хўжаликлар бундай экин майдонини йилдан йилга кенгайтириб бормоқдалар.

Маълумки, ҳозирча хўжаликларда ерларни янгича усулда чигит экишга тайёрлаш учун пушталар оладиган махсус мослама йўқ. Шуни ҳисобга олиб, тажрибаларимизда хўжаликлардаги оралиғи 90 сантиметрли КРХ-3,6 культиваторларининг окучникларидан маркёр ўрнатиб фойдаландик. Бу агрегатни мослаш ортиқча маблағ ва вақт талаб қилмайди. Буни ҳар бир хўжаликда амалга ошириш мумкин.

Т. ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тупроқшунослик ва агрохимия институти директори, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.
М. УМАРОВ,
биология фанлари доктори, профессор.
Ж. ИКРОМОВ,
биология фанлари кандидати.

МАВСУМ ТАРАДДУДИ

ХАТЛАРНИ ЎҚИГАНДА

Орзиқиб кутилган деҳқон баҳори кириб келди. Унинг илиқ, ҳузурбахш нафаси пахтакору соҳибкор, сабзавоткору ғаллакорни кўтаринки меҳнатга, мўл ҳосил йўлидаги илк қадамни дадил босишга чорламоқда. Далаларда тракторларнинг наъраси авжида. Деҳқонларнинг қўли-қўлига тегмайди. Барча яратиш, яшнатиш ишқи билан меҳнат қилмоқда. Эртанги картошка, маккажўхори, беда экиш уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Чигит экишни қисқа муддатларда сифатли ўтказиш учун сўнгги тайёргарлик ишлари бажарилмоқда. Шу муносабат билан редакциямиз адресига дала меҳнаткашларининг шу кунлардаги фидокорона ишларини тараннум этувчи кўплаб хат-хабарлар келиб турибди.

— Ромитан районидаги Нариманов номли колхоз деҳқонлари, — деб ёзади бухоролик Р. Тўлаев, — баҳорги экиш мавсумига пухта тайёргарлик кўриб қўйдилар. Кузда етарли миқдорда маҳаллий ва минерал ўғитлар солиб шудгорланган ерларга қиш давомида сифатли яхоб берилиб нам тўплашга эришилди. Колхоз устахоналаридаги мавжуд экиш техникаси 1 февралгача ремонтдан чиқарилиб старт чизиқларига қўйилган. Яқинда районда тузилган махсус сифат комиссияси ремонт ишларини текшириб, унга юқори баҳо берди.

Мана бу хабарни оқолтинлик Р. Раҳмонов юборган.

— Районидаги Абдалин номли совхоз заршуносларн бу йил юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилишяпти. Хўжаликда чигит экишга тайёргарлик кун сайин авж олдирилмоқда. Бу ишлар, айниқса Жўрақул Тўхтасинов етакчилик қилаётган бригадада намунали ташкил этилган. Айни кунларда яхобга қондирилган ерларни планировка қилиш бошлаб юборилди. С. Тошматов, Р. Бусунов, А. Арақулов каби механизаторлар кунига 6—7 гектар ерни сифатли текислашмоқда.

Механизатор қишлоқда асосий куч ҳисобланади. Техникага таяниб, оқилона иш тутганлар доимо зафарларга эришаверади. Буни яхши тушунган Шофиркон районидаги Ильич номли совхоз дирекцияси ва партия ташкилотининг механизаторлар тайёрлашга алоҳида эътибор бераётганлигини шофирконлик Ў. Маликов қуйидагича қаламга олади:

Ильич номли совхозда механизаторлар тайёрлаш курси яхши фаолият кўрсатмоқда. Курсни битириб чиққан йигит-қизлар пахта далалари, чорва фермаларида зарбдорчасига меҳнат қилиб, юрт бойлигига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ҳозир бу ерда 37 та бўлажак механизатор ўқияпти. Уларга тажрибали мутахассислардан С. Аҳтамов, Р. Бердиевлар техника сирларини сидқидилдан ўргатишмоқда.

Маълумки, деҳқончиликда ҳосил тақдирини дақиқалар ҳал қилади. Шу туфайли республикамиз машинасозлари серунум машина ва механизмлар яратиш билан пахтакорлар оғирини енгил қилишмоқда.

— Пахтакорларнинг яхши ният билан ерга уруғ қадашларига саноқли кунлар қолди. «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари, инженер-техник ходимлари пахтакорларга дала ишларида қўл келадиган унумли янги СХУ-4-1 маркали чигит экиш сеялкаларини кўпроқ етказиб беришга ҳаракат қилмоқдалар. Шу мақсадда барча меҳнат интизомига қатъий риоя қилиб, ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланяпти. Пешқадам ишчилардан А. Ширяев, Д. Денисенко, И. Афлитдинов, П. Кернисюк, Б. Фозилов, Н. Камоловлар смена давомида иложи борича кўпроқ сеялка йиғиш билан баҳор мавсумининг тез ва соз ўтишига муносиб ҳисса қўшиш учун бор билим ва тажрибаларини ишга солишаётир. Бу хабар тошкентлик ишчи мухбир А. Толипов қаламига мансуб.

* * *

Шунингдек, М. Султонов (Фрунзе райони), Б. Жуманиёзов (Хива) А. Асроров (Чортоқ), Ю. Шарипов, П. Бухоров (Косонсой), Э. Ергалиев (Хўжайли), Х. Назаров (Нишон), Т. Тўраев (Шўрчи), Ш. Ҳошимов (Москва райони), Р. Азимов (Шофиркон), С. Қодиров (Пешку), Ш. Баубеков, Н. Ўтегенов (Ғалаба), Н. Ҳамидов (Пайариқ), М. Усмонов (Дўстлик), Н. Ботиров, А. Аҳадов (Ғиждувон), М. Холбозоров (Кўкдала), Р. Неъматов (Қизилтепа), Р. Иминов (Андижон), Ж. Йўлдошев (Бухоро), С. Умрзоқов (Нурота), Ш. Нишонов (Наманган), Ғ. Эргашев (Ўзбекистон райони), Н. Суннатиллаев (Поп), И. Усмонов (Бағдод), Л. Мелиқулов (Самарқанд), О. Сағтимова (Пахтачи), Д. Шомаликова (Паркент), Ж. Очилова (Коғон)лар ҳам деҳқонларнинг айни кунлардаги ишлари ҳақида редакциямизга ёзиб юборганлар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IX ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ЭГИЗ ҚЎЗИЛАР

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, кекса ва моҳир бош чўпон Эргаш Шамаев ўз меҳнати билан биргина «Сайроб» совхозидагина эмас, балки бутун Сурхон воҳасида ҳам катта иззат-обрў қозонган донгдор қоракўлчилардан бири. Донгдор чўпон ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларини йил сайин ортиғи билан адо этиб келяпти. Жумладан, у 1982 йилда ўз боқимидаги 400 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 190 тадан соғлом қўзи олишга муяссар бўлди. Ҳар бир совлиқ ҳисобига биттадан урғочи қўзи қолдириб, бир отардан икки отар ҳосил қилди. Моҳир чўпон боқимидаги қўйларни қишдан семиз ва соғлом олиб чиқди.

Шу кунларда Эргаш ака Шамаев бош чўпонлик қилаётган отарда тўл олиш мавсуми қизғин бошлаб юборилди. Бу муҳим ва масъулиятли ишда унга ота изидан бораётган ўғиллари Абдураҳим ва Хўжамқуллар катта ёрдам қилишяпти. Мамлакат Озиқ-овқат программасига муносиб улуш қўшишга бел боғлаган Эргаш Шамаев бу йил ҳар 100 бош совлиқдан 200 тадан соғлом қўзи олиш учун курашмоқда. Ҳозиргача қўзилаган 50 бош совлиқнинг ҳаммасидан эгиз, аксариятидан учтадан қўзи олинди.

Шунингдек, Шўрчи районидаги Жданов номли колхозда ҳам қўзилатиш кампанияси бошланди. Бу ерда ҳар бирининг тирик вазни 80—120 килограммгача келадиган зотли ҳисори қўйлар парвариш қилинади. Колхознинг Х. Тиловов бошлиқ биринчи фермасида 4000 бошдан зиёд ҳисори қўй боқиляпти. Ферманинг чўпон-чўлиқлари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида улкан меҳнат ютуқларига эришиш учун фидокорона меҳнат қиляптилар. Бу фермада катта тажрибага эга бўлган чўпонлар меҳнат қилишади. Ўтган йили Ленин ордени кавалери Турсун Бегматов ҳисори қўйлардан қўзи олишда рекорд натижага эришди. У ҳар 100 бош ҳисори совлиқдан 120 тадан қўзи олишга муваффақ бўлди.

Ҳозир бу ерда ҳам тўл олиш мавсуми қизғин давом этяпти. Яйловларга, хусусан совлиқлар қўзилайдиган жойларга омихта ем ва концентрат озуқалар ташиб келтирилди. Чўпонлар учун кўчма магазинлар ташкил этилди. Барча отарларда ёш қўзиларни сақлаш учун иссиқхоналар ташкил қилинди. Қўйчивонлар ферма бўйича ҳар 100 бош ҳисори совлиқдан камида 125 бош, илғор чўпонлардан Т. Бегматов ва Э. Қорақуловлар эса 160—170 бошдан қўзи олишга, уларнинг ҳаммасини соғлом ўстиришга азму қарор қилдилар.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Избоскан район, партия ва совет ташкилотлари қўзилатиш мавсумини уюшқоқлик билан ўтказишга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўришяпти. Айниқса, отарлардаги чўпон-чўлиқларнинг унумли ишлашлари ва мароқли дам олишлари учун барча шароитлар яратилган. Агитаторлар, медицина, савдо, маиший хизмат ходимлари, концерт бригадалари яйловларга мунтазам чиқиб туришибди. Суратда: Тельман номли колхоз агитатори коммунист М. Собирова пешқадам чўпон К. Исмоилов билан яйловда.

Р. Ашуров фотоси (ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● ЭЛЕКТРОВОЗЛАРГА ЎТКАЗИЛДИ

СОФИЯ. Болгариялик қурувчилар ва монтажчилар электрлаштириб бўлган темир йўл улкан бир ҳалқани ташкил этди. Магистраллар Софияни БХРнинг Қора денгиз соҳилидаги шаҳарлари билан боғлади. Ишлаб келаётганига бир асрдан ошган Варна — Русе йўли ишларнинг сўнгги участкаси бўлди. Шу билан бирга «ҳалқа»нинг жами узунлиги 1700 километрга яқинлашди. Шундай қилиб, БКП XII съездининг қарорларини бажаришга салмоқли ҳисса қўшилди. Қарорга кўра, бу беш йилликда (1981—1985 йиллар) 700 километр темир йўл линиясини электрлаштириш кўзда тутилганди. Болгариялик экономистларнинг фикрича, республикадаги асосий пўлат магистралларни электровозга ўтказиш юк ташиш таннархини тахминан 2,5 баравар арзонлаштиришга ёрдам беради. Бундан ташқари состав ҳаракат тезлиги ошиши туфайли йўлларнинг юк ўтказиш қобилияти, бинобарин ташиладиган юклар ҳажми анча кўпаяди

● ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИ

ХОШИМИН. Бу ерда ўтаётган Вьетнам халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси Хошимин аҳолиси ғоят кенг табақаларининг зўр қизиқишига сазовор бўлмоқда. Виставка экспозицияси — республиканинг жанубидаги социалистик ўзгаришлар эришган муваффақиятлар тўғрисида ёрқин ҳикоядир. Фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишга бағишланган бўлим кўпгина томошабинларни йиғмоқда. Илмий ечимлар туфайли кўпгина корхоналарда меҳнат унумдорлиги анча ортди, давлат ўн миллионлаб донг пулни тежади. Виставка республика мустаҳкамланиб бораётган ишлаб чиқариш кооперацияси, ягона иқтисодий структурани йириклаштириш ҳақида ҳам ҳикоя қилади

ЧОРВАДОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ ДАМЛАРИ

УЛАН-БАТОР. Монгол чорвадорлари учун масъулиятли дамлар бошланди: мамлакатнинг хўжаликларида чорва ёппасига болалай бошлади. Биргина Арахангай аймоғининг ўзида 700 мингдан кўп қўзи ва бузоқ олиш ва ўстиришнинг ўзигина шу муҳим халқ хўжалик кампаниясининг кўламлари нақадар катта эканлигини билдиради. Кишлоқ хўжалик бирлашмалари, давлат хўжаликларининг меҳнаткашлари катта тайёргарлик ишларини ўтказдилар. Улар етарлича ем-хашак ғамлаб олдилар, янги чорвачилик биноларини қурдилар, мавжуд иморатларни ремонт қилдилар, аймоқ марказларида махсус ветеринария хизматларини барпо этдилар. Шу долзарб дамларда эртадан то тунгача банд бўлган чорвадорларга хизмат қилиш учун хўжаликларнинг раҳбарлари партия комитетлари ва касаба союз комитетлари билан бирга комплекс бригадаларни ташкил қилдилар. Кампанияни ўтказишга диққат-эътибор берилиши табиий бир ҳолдир. Чунки мамлакатдаги бутун қишлоқ хўжалик маҳсулотининг тўртдан уч ҳиссаси чорвачиликка тўғри келади. МХР партия ва ҳукумати Монголия еттинчи беш йиллигининг учинчи ҳал қилувчи йилида камида 9,4 миллион бош қўзи ва бузоқ ўстиришдек масъулиятли вазифани қўйди.

(ТАСС).

СССР ЁРДАМИ БИЛАН

МАПУТУ, 10 март. (ТАСС). Мозамбик пойтахтида электротехника соҳасида мутахассислар тайёрлайдиган ўқув маркази очилди. Бу ўқув марказида айни бир вақтда 180 ўқувчи автотранспортга, совитиш ускуналарига ва саноат электроникасига хизмат кўрсатувчи электрик-монтёр, электромеханик касбларини эгаллайди.

Совет Иттифоқининг кўмаги билан ташкил қилиш мўлжалланаётган тўртта янги ҳунар-техника билим юртидан бири радио-телевидение ускуналари бўйича мутахассислар тайёрлаб чиқарадиган бўлади. Бу соҳадаги кадрларни тайёрлаш ўз радио-электрон саноатини ривожлантиришга киришган Мозамбик учун муҳим аҳамият касб этади.

БИЗНИНГ ШАРҲ

ИРҚЧИЛАР ХУРУЖИ

Жанубий Африка Республикаси ирқчи режими турмаларида қийнаб ўлдирилган ватанпарварлар рўйхатига яна бир ном қўшилди. Недспрейт шаҳрининг полиция участкасида африкалик ватанпарвар Т. С. Мидаве ҳалок бўлди.

Расмий доқраларнинг берган маълумотига қараганда, у «камерада ўзини-ўзи осиб ўлдирган ҳолда топилган» эмиш. Ирқчи режим қамоқхоналари ва «сўроқ марказлари»да бундай ҳоллар жуда кўп юз бераётгани ҳеч кимга сир эмас. Ирқчи жаллодларнинг ваҳшиёна қийноқлари ва таҳқирлашлари туфайли маҳбуслар ҳалок бўлмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, минглаб ватанпарварлар сингари Т. С. Мндаве ҳам ирқчилар хуружининг қурбони бўлди. У Африка жанубида анча таъсирчан ва ирқчилар зулмига қарши чиқаётган Африка миллий конгресси ташкилотига аъзо бўлганлиги учун қамоққа олинган эди. 1912 йилда тузилган бу ташкилот аъзоларини жанубий африкалик ирқчилар «террорчилар» дея таъқиб этмоқдалар.

Ҳолбуки, Африка миллий конгрессининг террорга умуман алоқаси йўқ. Унинг асосий айби шундаки, ирқчи режимнинг иқтисодий ва ҳарбий сиёсатини қоралаб, маҳаллий аҳолини бирлаштириб ва сафарбар этиб, ҳукуматдан уларнинг қисматини енгиллаштиришни талаб қилмоқда. Бу талаб Претория маъмурларига ёқмаяпти. Шу сабабли ватанпарварларни «террорчи» деган туҳмат билан турмаларга ташлаб, сўнгра «ўзини ўлдирди»га чиқармоқдалар.

Айни пайтда ирқчилар ҳомийлигида кун кўраётган ўта ўнг оқимдаги террорчи тўдалар очиқдан-очиқ мамлакатда фашистлар диктатураси ўрнатилишини талаб қилмоқдалар. «Африка қаршилик ҳаракати» деб аталмиш фашист унсурлар тўдаси айнан шундай даъво билан чиқаётир. Унинг бошлиғи Южин Терблани эса мамлакатнинг қора танли аҳолисига қарши «салб юриши»га даъват этмоқда. Буни қарангки, «маҳаллий аҳоли» оқ танли граждалар имтиёзларига хавф солаётган» эмиш.

Жанубий Африка Республикасининг ирқчи режими террорчи фашистик тўдалар хизматидан фойдаланиб ватанпарварларнинг миллий озодлик курашини бостиришга уринмоқдалар. Улар шу йўл билан мамлакатда озчиликни ташкил қилувчи оқ танлиларнинг ҳукмронлигини абадийлаштирмоқчи бўляптилар. Ватанпарварларга қарши ирқчилар хуружи кучайишининг асосий боиси шунда.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

САВДО-СОТИҚ МАСАЛАЛАРИГА ОИД УЧРАШУВНИНГ МУҲИМ АҲАМИЯТИ

ТОКИО. Савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорлик юзасидан яқинда Москвада бўлиб ўтган Совет — Япония учрашувининг муҳим аҳамиятини Япония савдо-саноат палатасининг президенти Сиэо Нагано таъкидлаб ўтди.

Москва учрашувида Япония савдо-саноат доираларининг делегациясига бошчилик қилган С. Нагано Киодо Цусин агентлигининг мухбири билан суҳбатда шу учрашув ўтказилганлигининг ўзи жуда катта аҳамиятга молик эканини айтди. Шундай учрашувларсиз тараққиётга эришиб бўлмайди, деди у. С. Нагановинг айтишича, Москвада бўлиб ўтган музокаралар «икки томонлама савдо-сотиқни янада кенгайтириш учун негиз яратди». Бу муваффақиятли сафар бўлди, деб уқтирди у.

(ТАСС).

АҚШнинг АГРЕССИВ СИЁСАТИ ТАНҚИД ҚИЛИНДИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг Керала штатидаги Тривандрам шаҳрида ўтказилган митинг қатнашчилари Қўшма Штатларнинг ва Жануби-Шарқий Осиёдаги агрессив сиёсатини кескин танқид қилдилар. Қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг Деҳлида очилган конференцияси муносабати билан Умумҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилоти ташаббуси билан шу митинг ўтказилди. Рейган маъмуриятининг Ҳинд океанини ҳарбийлаштириш йўли, Жанубий ва Жануби-Шарқий Осиёда янги ҳарбий блоклар тузиш сиёсати регионлаги қўшилмаган мамлакатларнинг мустақиллигига ва суверенитетига ҳамда бутун дунёдаги тинчликка бевосита хавф солади, дейишди Ҳиндистоннинг таниқли жамоат ва сиёсат арбоблари, олимлари митингда сўзга чиқиб.

(ТАСС).

ТИНЧЛИКНИНГ АСОСИЙ ШАРТИ

ҚЎШИЛМАГАН МАМЛАКАТЛАР ДАВЛАТЛАРИ ВА ҲУКУМАТЛАРИ БОШЛИҚЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИДА

ДЕҲЛИ, (ТАСС махсус мухбирлари). Қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг бу ерда ўтаётган VII конференцияси қатнашчилари халқаро империализм, биринчи навбатда Америка империализмининг агрессив сиёсатини кескин танқид қилмоқдалар. Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари делегатларининг нутқларида таъкидланганидек, Қўшма Штатлар ва уларнинг иттифоқчилари қўшилмаслик ҳаракати қатнашчилари бўлган мамлакатларга, уларнинг ер юзида тинчликни сақлаб қолиш учун тинимсиз кураш олиб бораётган давлатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик сиёсатига кенг кўламда ҳужумни авж олдириб юбордилар. Ер юзида тинчликнинг сақлаб қолиниши ривожланаётган мамлакатлар социал-иқтисодий тараққиётининг асосий шартидир.

Эфиопия муваққат ҳарбий маъмурий кенгашининг раиси Менгисту Хайле Марнам Ер шарининг кўпгина районларида бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашаётган ва қўпорувчилик ишлари билан шуғулланаётган Вашингтон халқаро тинчликни ва хавфсизликни таҳлика остида қолдирди, деди. Жанубий Африка Республикаси ирқчи режимини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётган айни Америка империализми, деди у, Жанубий Африкада инсон ҳуқуқларини қўпол равишда поймол қилмоқда.

Қуролсизланиш, деди **Ливия жамаҳириясининг вакили А. Желлуд,** реалликка айланиши зарур. А. Желлуд Вашингтон ўзининг ҳозирги агрессив милитаристик йўлидан воз кечган тақдирдагина қуролсизланиш соҳасида муваффақиятга эришиш мумкинлигини уқтириб ўтди.

Сурия Араб Республикасининг президенти Ҳафиз Асад Қўшма Штатларни Исроилга ҳар томонлама ҳарбий ва иқтисодий ёрдам бераётганлиги учун қатъиян қоралади. Регионлаги бу галги можаро, деди у, АҚШнинг ҳарбий куч-қудрати билан қўллаб-қувватланаётган босқинчи ирқчи сионизм билан араб халқлари ўртасида юз бермоқда. Араб мамлакатларининг халқлари регионда тинчлик бўлишини истайдилар, бироқ Исроил ўз қўшниларига ҳужум қилиб, уларнинг территорияларини босиб оладиган тинчлик бўлиши мумкин эмас.

Конференция қатнашчилари Қўшма Штатларнигина эмас, шу билан бирга ўзининг босқинчилик, гегемончилик сиёсатини амалга оширишида унга ёрдам бераётган мамлакатларни, хусусан Исроилни қатъиян қораламоқдалар. Тель-Авив қурол кучи билан бошқа давлатларга ўз хоҳиш-иродасини мажбуран тиқиштираётганлигини унинг Ливанга бостириб киришида ҳамда мазкур мамлакатнинг анча қисмини ҳамон оккупация қилиб турганлигида, Сабра ва Шатила фожиаларида ҳамда у Фаластин ва Ливан халқларига нисбатан амалга ошираётган бошқа жиноятларда айниқса яққол намоён бўлмоқда, деди **Иордания қироли Ҳусайн.**

Баҳрайн амири шайх Исо бин Салмон ал-Халифа Исроил инсониятга қарши қилган жиноятлари учун халқаро трибунал томонидан суд қилинсин, деб даъват этди. **Миср Араб Республикасининг президенти Х. Муборак** ўз нутқида Иордан дарёсининг ғарбий соҳилида ва Ғазо секторида иорданияликлар ва бошқа араб давлатлари билан ҳамкорликда фаластинликлар ҳокимияти ўрнатилиши зарур, деди. Айни вақтда у фаластинлик араб халқининг ўз мустақил давлатини тузиш ҳуқуқи тўғрисида лом-лим демади. «Вашингтон пост» газетаси Миср президентининг нутқини шарҳлаб, бу нутқдан мақсад «араблар дунёсида Мисрнинг якkаланиб қолганлигини бирмунча юмшатишдан ҳамда араб мамлакатлари раҳбарларининг Исроил Ливанни оккупация қилиб турганлигини ва 1967 йилги уруш вақтида ерларни босиб олганлигини қоралаётганликларига қўшилишдан» иборатдир, деган хулосага келади.

В. БАЙДАШИН,
В. КАШИРОВ,
Ю. РОМАНЦОВ.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ПРАГА. Чехословакиядаги «Словайр» қишлоқ хўжалик авиациясининг учувчилари баҳорги экинларни ҳаводан туриб озиқлантиришга киришдилар. Бу йил баҳорда авиаторлар юз минг гектар экин майдонларини озиқлантирадилар ва бу билан мазкур йилда ҳосил учун курашга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

● ДАМАШҚ. Сурия пойтахтида олий таълимни ривожлантириш соҳасида араб тадқиқот марказининг илмий кенгаши ишлай бошлади. Кенгашнинг кун тартибида араб мамлакатлари ўртасида ўзаро тажриба алмашиш ҳамда аҳоли ўртасида олий таълимни оммалаштириш кўзда тутилган.

● ЛИМА. Бу ерда Перу сўл кучлар бирлиги уюшмаси миллий раҳбарлигининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари халқ оммасининг турмуш ва меҳнат шароитларини яхшилаш тўғрисидаги адолатли талабларини қўллаб-қувватлашларини маълум қилишди.

● ТОКИО. Шу йилнинг январь ойида Японияда ишсизлар 1 миллион 620 минг кишига етди, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 23,7 процент кўпайди.

(ТАСС).

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ

Сирдарё область Ворошилов районидаги «Гулистон» совхозининг 25 гектарли боғи бор. Совхоз соҳибкорлари мева дарахтларини янада кўпайтиришга қарор қилдилар. Бу йил янгидан ўн гектар ерда боғ ташкил этилади. Унга 2 минг туп олма, 1200 туп шафтоли кўчатлари ва ўн минг туп ток қаламчалари ўтқазилади. Ҳозир кўчат ўтқазиш ва мевали дарахтларга шакл бериш ишлари қизғин олиб борилаётир.

Суратларда: (чапдан). 1. К. Абдураҳмонов, А. Пардаев, Ю. Бобожоновлар йўл чеккаларига кўчат ўтқазишмоқда. 2. Боғбон Х. Бурхонов дарахтларга дори сепяпти. 3. Ёш ишчилардан Э. Қаюмов билан С. Маматқуловлар ўтқазиш учун кўчат танлашмоқда.

А. Тўраев фотолари.

УСМОН НОСИР ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

ЛИРИК ШОИР

Усмон Носир. Бу ном йигирманчи йилларнинг охирларида қулоққа иссиққина чалиниб, ўттизинчи йилларда аввал тилларга, сўнг дилларга кўчди. У асарларини китобхонлар интиқлик билан кутадиган шоирга айланди. Уни баъзи шеърият мухлислари «табиатан шоир» деса, баъзилари «туғма шоир» деб таърифладилар.

Усмон Носир интилиш ва меҳнат натижасида ижодда болаликдан танилди. Бу танилиш ёш шоирнинг шоирона табиатидан ташқари, унинг ижодга жон дили билан берилиши, ижод сирини билишга интилиши, бу йўлда ўрганиши ва изланиши самараси эди. Усмон, ўзи айтганидек, «Гейне билан ўртоқ тутинган, Лермонтовдан кўмак ўтинган» ёш шоир рус ва жаҳон поэзиясининг мафтункор фазилатларини ижодий талқин қилиш билан бирга шарқ адабиёти ва оғзаки ижоднинг бойликларини ҳам эгаллашга интилди. Мана шу интилиш ва изланишда шоирлик зуваласи пишган Усмон адабиётга жуда эрта ва жуда тез кириб келди.

Шоир фақат 6—7 йилгина ижод қилди, холос. Унинг бизга маълум асарлари мана шу йиллар ичида, яъни унинг 18 ёшидан то 24 ёшгача бўлган даврда яратилди. Шу 6 йил ичида у бешта шеърлар тўплами («Қуёш билан суҳбат», «Сафарбар сатрлар», «Тракторобод», «Юрак», «Меҳрим») ва икки достон, «Норбўта», «Нахшон» ҳамда тўрт драма («Атлас», «Зафар», «Сўнгги кун», «Душман») асарларини яратди. Бадиий таржима соҳасида ҳам ўзига хос таржимонлик маданиятини ва поэтик дидини намойиш қилган эди. Н. Д. Добролюбовнинг «Ҳақиқий кун қачон келади?» деган машҳур асарини, В. И. Киршоннинг «Улуғ кун» драмасини, А. С. Пушкиннинг «Боғчасарой фонтани», М. Ю. Лермонтовнинг «Демон» каби достонларини ва бир қанча шеърларини, Гейне, Гёте, Байрон ижодидан кўпгина намуналарни ўзбек китобхонлари Усмон Носир таржимасида ўқидилар. Бу поэтик таржималар ўзбек адабиётининг таржима асарлар саҳифасида шоҳ намуналар бўлиб қолди.

Усмон Носир лирик шоир эди. Унинг лирикаси ўзига хос овоз билан жаранглади, ўзига хос парвоз билан қанот қоқди, ўзига хос соз билан янгради. Бу янгроқ лирика ўзбек совет шеъриятидаги лирик оқимга ҳамоҳанг бўлди ва унинг овозига янги овоз бўлиб қўшилди.

Шоир ижодига хос хусусиятлар шеъриятда бадиий соддаликнинг энг яхши намунаси сифатида кўринди. Усмон шеърларида жимжимадорлик, сунъийлик, ғализлик, зўрма-зўракилик кўринмас, фикр-туйғу содда, лекин лирик ҳарорат билан, жозибадорлик билан, оригинал ташбиҳлар билан баён қилинар эди.

Мана, бир шеъридан мисол:

Шеърим, яна ўзинг
яхшисан,
Боққа кирсам, гуллар
шарманда.
Бир мен эмас, ҳаёт
нақшисан
Жоним каби яшайсан танда.

Усмон Носир лириканинг ҳамма турида ноёб намуналар яратди. Унинг барча турдаги лирикасида коммунистик ғоявийлик ҳамиша етакчи тенденция бўлди ва бу ғоя чиройли бадиий либосда ўз ифодасини топди. Ёзувчи ижодида Ватан, халқ, доҳий Ленин ва партия мавзулари етакчилик қилди. Шоир «Дилимдадир мангуга ҳамон» шеърида шундай ёзади:

Шундан кейингина мен
англадим
Ўлим борлигини дунёда.
Шундан кейин уни кўрдим
Юрагимда, ерда, ҳавода...
Ленин учун туғилиш куни
бору,
Аммо ўлим куни йўқлигин.
Шундан бери дилда ўт
туташган,
Хаёлимда ҳамон ўша кун.
Мен Ленинни дилимга
кўмганман,
Дилимдадир мангуга бутун.

Бу асар (тўлалигича) ўзбек совет шеърияти Лениннамасида алоҳида қимматга эга.

Шоир янги замон, янгича социалистик ҳаёт мазмунини ва унинг ҳаётбахш сирини ўзига хос туйғуда ҳис қилди. Унинг 1929 йилдан 1932 йилгача бўлган ижодида публицистика, воқеаларга публицистик муносабат ва публицистик пафос кўпроқ кўзга ташланади. Шоир шеърлари шиор ва чақириқ бўлиб янгради. Бу хусусият Усмон ижодининг замон талабига ҳозиржавоблигини кўрсатди.

Табиийки, шоир ижодининг дастлабки йиллари бадиий маҳорат ва ижодий мустақиллик йўлида изланиш даври эди. Шунга қарамасдан шу илк ижодий даврдаёқ Усмон Носир ўз ғоявий позициясини аниқ белгилаб олган эди.

Сен юрагимнинг чашма
сувисен,
Сен кўзларимнинг гавҳар
нурлари.
Сенинг баҳонгни ким
сўраса де:
«Баҳом — умрингнинг
баҳосига тенг»,

деб баҳолаган йилдан шоир ижодининг янги даври, янги оқими, янги тўлқини, янги тошқини бошланди. Бу тошқин шоир ижодининг янги камолот босқичи эди. Бу босқичда у етакчи шоирлар каби фалсафий фикрлашни, теран мушоҳадани, воқеани поэтик тасаввур қилишни ўрганиб, бу хусусиятни ўз шеърларига бадиий содда ифодаларда сингдирди. Унинг лирикасида сиёсат ва ижтимоий ҳаёт, ҳаётийлик, оригиналлик, чуқур ҳиссиёт, нозик туйғу, интим кечинмалар билан суғорилди, юрак садоси бўлиб янгради ва меҳр ўти бўлиб оловланди. Шунинг учун ҳам шоир шу йиллардаги шеърий мажмуаларига «Юрак» ва «Меҳрим» деб ном қўйди. Шу хилда унинг шеъри юрак бўлиб урди, юраги эса, шеър бўлиб оқди ва Ватан ишқи билан ёнди:

Итоат эт!
Агар сендан
Ватан рози эмас бўлса,
Ёрил! Чақмоққа айлан сен,
Ёрил! Майли, тамом ўлсам!

Юракка қилинган бу буйруқ, бу «ҳукмнома» шоир ижодининг ғоявий мундарижаси эди. Унинг дилрабо, майин интим лирикасида ҳам («Икки шеър», «Монолог», «Гуллар чаман», «Боғим» ва бошқалар), сиёсий лирикасида ҳам («Карвон боради», «Нил ва Рим», «1870» «Ёшлик» ва бошқалар) мана шу даъват ҳукмрон эди.

Усмон лирик шеърлар қаторида лирик достонлар ҳам яратди. Унинг достонларида ҳам юқорида айтганимиз — шоир ижодига хос хусусиятлар, чунончи, халқчиллик, бадиий соддалик, лиризм, фалсафийлик ва романтик бўёқлар мафтун қиларли эди. «Норбўта» достонида Ўзбекистонда гражданлар уруши йилларида Норбўта каби ўзбек йигитларининг революцион фаолияти лирик ва романтик ифодасини топган бўлса, «Нахшон»да яна инқилоб йилларида Кавказ халқларининг ватанпарварлик, инсонпарварлик ва ҳақиқий севги муносабатлари куйланди. Бу достонлар ўттизинчи йиллардаги достончилигимизнинг эсда қоладиган энг яхши намуналаридандир.

Усмон Носир драматургияда ҳам шуҳрат қозонган эди. Унинг «Атлас» драмаси ўзбек драматургияси тарихида биринчи шеърий драма бўлиши ва тематик жиҳатдан студентлар ҳаётига бағишланганлиги билан адабиётимизда катта воқеа бўлганлигини яхши биламиз.

Шундай қилиб, ўзбек совет адабиётининг учинчи авлодига мансуб Амин Умарий, Ҳасан Пўлат, Султон Жўра, Эргаш каби сафдошлари орасида Усмон Носир алоҳида кўзга ташланиб турди ва ўзига хос ўрин эгаллади. У ўзидан кейинги ёш ижодкорларга байроқдор, аниқроғи, ижодда ибрат-намуна бўлди.

Усмон Носир ҳаётдан эрта кўз юмди. Лекин уни, шоирнинг ўзи айтганидек, Ватан, халқимиз, адабиёт унутмади, унутмайди!

Баргдек узилиб кетсам,
Унутмас мени боғим.
Ишимни ҳурмат қилур,
Гуллардан ҳайкал қурур.
Шеърларим янграб қолур,
Минг йиллардан кейин ҳам
Унутмас мени боғим.

деган Усмон Носир тирик, ўз боғида, адабиётимиз боғида кезиб юрибди...

Ўткир РАШИД.

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

АГРОНОМ УЧУН ЦЕНТРИФУГА

Донецк политехника институтининг олимлари ишлаб чиққан уруғликни экишдан олдин ҳўллашда ишлатиладиган сув тайёрлаш янги методи содда ва пухтадир. Улар сувдаги эриган газларни центрифуга ёрдамида чиқариб ташлашни таклиф этдилар.

Маълумки, гази қочирилган сув ўсимликнинг ўсиши ва ривожланиши учун яхши бир омил бўлиб хизмат қилади. Ҳозирга қадар шу «обиҳаёт» ҳар бир кишига таниш усул — қайнатиш орқали ҳосил қилинарди. Аммо қайнатиш сувнинг изотоп таркибини ўзгартиради, энг муҳими эса бунинг учун кўп энергия сарф бўлади. Центрифугадан фойдаланиш шу харажатларни кўп марта камайтиради. Бундан ташқари, тез айлантиришда сувдаги газларгина эмас, шу билан бирга муаллақ аралашмалар ҳам тез чиқиб кетади, қайнатишда эса бу аралашмалардан қутилиб бўлмасди.

Донецк қишлоқ хўжалик тажриба станциясининг мутахассислари ўтказган эксперимент шу янгиликни амалда синаб кўришга имкон берди. Уруғлигига олимларнинг рецепти билан «обиҳаёт» сепилган маҳаллий селекциядаги арпанинг ҳосилдорлиги одатдаги арпага нисбатан 10 процент кўп бўлди.

ТАБИАТ ҲОДИСАЛАРИ

ДОВУЛ КУЧИГА ЭГА БЎЛГАН ШАМОЛ

БОКУ, 9 март. (ТАСС мухбири). Кеча шаҳардан эсиб ўтган ва бугун тонг отганидагина тинган довул шамол бокуликларни мураккаб вазифаларни ҳал этишга мажбур қилди. Секундига 35 метрга етган шамол дарахтларни илдизи билан ағдарди, электр столбаларини қулатди, иморатларнинг томларини учириб юборди.

Жуда кучли тўлқин шатакчи «Юпитер» кемасини лангаридан чиқариб юбориб, соҳилга иткитди. Аммо бир неча дақиқа ўтар-ўтмас фалокатга учраган кемага «Горячий» қутқарув кемаси ёрдамга келди. Капитан В. Зинюк бошчилигидаги кема экипажи «Юпитер»нинг йўлини тўсишга ва омон-эсон причалга қайтариб олиб келишга муваффақ бўлди.

Довул кучига эга бўлган шамол нефть конларининг, нефтни қайта ишлаш заводларининг ва шаҳардаги бошқа корхоналарнинг бир маромда ишлашига халақит бера олмади.

Метеорологлар яқинлашиб келаётган хавф-хатардан барвақт огоҳлантирган эдилар. Авария-ремонт бригадалари довул етказган шикастни тугатмоқдалар.

* * *

КИЕВ. 9 март. (ТАСС). Қрим ва Закарпатье, территориясидан ташқари, бутун Украина территориясида икки кун ичида жуда қаттиқ шамол эсди. Айрим областларда шамолнинг тезлиги секундига 40 метрга етди.

Кўпгина уй-жой бинолари ва социал-маиший объектлар, молхоналар, электр ва алоқа линиялари шикастланди.

Кишилар уюшқоқлик ва сабр-матонатни табиий офатга қарама-қарши қўйдилар.

● СПОРТ ● СПОРТ ● ● СПОРТ ● СПОРТ ●

«Совет Ўзбекистони» соврини учун

МУСОБАҚА АРАФАСИДА

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК

Фарғона областида спортнинг енгил атлетика турини ривожлантириш, оммавийлигини таъминлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Фарғоналиклар олис масофага югуриш ва спортча юришга, айниқса қизиқадилар. Область спортчилари «Совет Ўзбекистони» газетаси соврини учун марафонча югуриш ва спортча юриш бўйича республика очиқ чемпионати мусобақаларида мунтазам иштирок этиб келмоқдалар. Бултур Косонсойда ўтказилган чемпионатда область командаси тўртинчи ўринни эгаллади. Моҳир югурувчи Тамара Усмонова эса аёлларнинг 30 километрга югуришида маррага биринчи келиб, мухлисларни қувонтирган эди.

Совриндорлик баҳсига бу йил ҳам қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Область марафончилари Шаҳрисабзда ўтказиладиган мусобақалар олдидан ўзига хос саралаш баҳсида куч синашдилар. Мусобақада область шаҳар ва қишлоқларининг вакиллари ҳамда Қизилқия шаҳридан келган спортчилар иштирок этдилар. 5 километрга югуришда Фарғонадаги 4-мактаб ўқувчиси А. Бараев муваффақият қозонди. Унинг ҳамшаҳри Х. Пивнев билан қизилқиялик А. Киселевлар фахрли иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди. 10 километрга югуриш баҳси ҳам мароқли бўлди. Бутуниттифоқ ҳамда республика мусобақаларининг иштирокчиси А. Кузнецов марра сари интилишда маҳорат кўрсатди. Биринчи ўринни эгаллаган бу марафончи Шаҳрисабзда бўладиган чемпионатга муносиб номзод эканлигини амалда намойиш этди. В. Белов билан С. Меликовлар маррага иккинчи ва учинчи бўлиб келишди.

20 километрга югуриш спортчидан матонат талаб этади. Мусобақага пухта ҳозирлик кўрган Фарғона тўқимачилик комбинатининг вакили С. Буланов мухлислар олқишига сазовор бўлди. «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти область советининг аъзоси Н. Владимиров билан жалолободлик Н. Шагибековлар ҳам бўш келишмади. Ҳақиқий марафончи бўлишга аҳд қилган бу спортчилар ғолиблик супасининг иккинчи ва учинчи поғоналарига кўтарилишди. Команда ҳисобида Фарғона шаҳар спортчилари биринчи, Марғилон шаҳар коллективи иккинчи, қўқонлик марафончилар учинчи ўринларни эгалладилар. 150 дан зиёд спортчи иштирок этган мусобақада кучлилар сараланди. Энди улар Шаҳрисабзда «Совет Ўзбекистони» газетаси соврини учун ўтказиладиган республика очиқ чемпионатида иштирок этадилар.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎСМИРЛАР ЎРТАСИДА ХАЛҚАРО ТУРНИР

Навбат ҳал қилувчи баҳсларга

Тошкент ва пойтахт области стадионларида бир неча кун давом этган халқаро турнир бугун якунланади. Фахрли ўринлар учун курашувчи командалар сўнгги саралаш учрашувларида аниқланди. Жумладан, биринчи группада пешқадамлик қилаётган СССР-1 командаси ГДР футболчилари билан учрашувни дуранг (1:1) қилиб, жами очколарини еттитага етказди. Швеция футболчилари Украина командасидан устун келиб (2:0), олтита очко тўпладилар.

Биринчи группага кирувчи коллективларнинг якуновчи ўйинлари мароқли бўлди. Болгария футболчилари СССР-2 командасини енгиб (2:0) мавқеларини мустаҳкамлашди. Республикамиз футболчилари эса бешта очко тўплаб фахрли ўринга талабгор бўлиб турган эдилар. Лекин ўсмирларимиз РСФСР футболчилари билан учрашувда имкониятни бой бериб (0:1) қўйдилар. Шундай қилиб, 1—2 ўринлар учун СССР-1 — РСФСР, 3—4 ўринлар учун Ўзбекистон — Швеция командалари ўзаро учрашадиган бўлишди.

Маҳсум ЮСУПОВ

Ўзбекистон театр санъати оғир жудоликка учради. Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театрининг кекса актёрларидан бири, Ўзбекистон ССР халқ артисти Маҳсум Юсупов 71 ёшида вафот этди.

М. Юсупов 1912 йилда туғилди. Ижодий фаолиятини 1932 йилда Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театрида актёрликдан бошлади ва умрининг охиригача шу ерда ишлади.

Катта ва ўзига хос истеъдодга эга бўлган актёр М. Юсупов республика театр санъатини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшди. Ўзининг ярим асрдан кўпроқ ижодий фаолиятида у жаҳон, рус, кўпмиллатли совет ва ўзбек драматургиясининг оригинал асарлари бўйича саҳналаштирилган спектаклларда ёрқин, хотирада қолувчи образларнинг бутун бир галереясини яратди. Улар орасида Лаэрт ва Родриго (В. Шекспир, «Гамлет» ва «Отелло»), Кудряш (А. Островский, «Момақалдироқ»), Клайд (Ю. Кротков, «Жон — тинчлик солдати», Неъмат (О. Ёқубов, «Чин муҳаббат»), Виктор (А. Сафронов, «Москва характери»). Ориф (И. Султон, «Имон») ва бошқа кўпгина образлар халқнинг муҳаббатига ва эътирофига сазовор бўлди. И. Поповнинг «Оила»сида Володя Ульянов, Комил Яшиннинг «Йўлчи юлдуз»ида М. В. Фрунзе, Ойбекнинг «Қутлуғ қон»ида Йўлчи образлари унга муносиб шон-шуҳрат келтирди. Улар ўзбек совет саҳна санъатининг ёрқин саҳифалари бўлиб қолди.

М. Юсупов қатор бадиий ва телевизион фильмларда, ўнлаб совет ва чет эл картиналарини ўзбек тилига ўгиришда қатнашди. М. Юсупов Ўзбекистон театр жамиятининг аъзоси сифатида жамоат ҳаётида фаол иштирок этди, ёш актёрларнинг мураббийси эди.

Республика театр санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун М. Юсупов медаллар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Унга «Ўзбекистон ССР халқ артисти» фахрий унвони берилган эди.

Истеъдодли артист, сезгир ва меҳрибон ўртоқ, ажойиб коммунистнинг порлоқ хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Профессорлар: рус ва чет эл адабиёти.

Катта ўқитувчилар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод, марксча-ленинча философия, илмий коммунизм, хор дирижёрлиги, маданий-оқартув ишлари тарихи ва назарияси, рус ва чет эл адабиёти, рус тили, режиссёрлик ва актёрлик маҳорати, инструментовка ва партитурани ўқиш, жисмоний тарбия, кутубхонашунослик, хореография, оркестр дирижёрлиги, маданий-оқартув ишлари тарихи ва назарияси.

Ўқитувчилар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод, хореография, пуфлаб чалинадиган музика асбоблари, режиссёрлик ва актёрлик маҳорати, халқ чолғу асбоблари, фортепьяно, болалар адабиёти ва кутубхонада болалар билан ишлаш, марксча-ленинча философия, этика, эстетика ва илмий атеизм, музика назарияси ва тарихи, библиография, кутубхонашунослик, рус тили, хор дирижёрлиги, маданий-оқартув ишлари тарихи ва назарияси, рус ва чет эл адабиёти, кутубхона фондлари ва каталоглари, оркестр дирижёрлиги.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700164, Тошкент шаҳри, Высоковольтний массиви, 127«а»-уй. Телефонлар 62-03-23, 62-03-24.

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11/III да **Икки дил достони,** 12/III да **Кармен.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/III да **Юрак операцияси,** 12/III да **Нодирабегим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/III да **Лайли ва Мажнун,** 12/III да **Гулсара.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Аралаш ҳайвонлар группаси» аттракционининг хайрлашув гастроллари** (11/III да 19.30 да, 12/III да 16.00 ва 19.30 да).

●

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

12 МАРТ СОАТ 17.00 ДА
СССР кубоги учун
«ДИНАМО» (Москва) — «ШАХТЁР» (Донецк)
командалари ўртасида

Футбол

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиуми ва Ер фанлари бўлими Сейсмология институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ғ. О. Мавлоновга укаси

Наби Орифхонович МАВЛОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимлик моддалари химияси институти коллективи экспериментал технология лабораториясининг катта инженери Ш. Абдуллаевга онаси

Холида АБДУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ПОЙТАХТ ЯНГИЛИКЛАРИ

АҲОЛИ УЧУН

Тошкент шаҳар аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирлашмаси Сергели, Акмал Икромов район партия комитетлари ва ижроия комитетлари билан ҳамкорликда шу районларда комбинат қуриб ишга туширди. Ундаги фотосалон, мебеллар кўргазмаси, мебель ва қурилиш материаллари савдоси бўлимлари, кийимларни химчистка усулида тозалаш пунктлари, трикотаж кийимлари ательеси, сартарошхона меҳнаткашлар хизматида.

Тошкент шаҳар аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирлашмаси Киров район партия комитети ва район ижроия комитети билан биргаликда Юнусобод массивининг Ц-1 марказида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш шаҳарчаси қуришга қарор қилдилар. Ҳамма қулайликка эга бўлган маиший хизмат шаҳарчаси биноси тез кунда фойдаланишга топширилади.

ГУЛЗОРЛАР

Пойтахтимизнинг Ҳамза районида яшовчи меҳнат ветеранлари, пенсионерлар, мактаб ўқувчилари, ишчи ва хизматчилар, гулзорлар, хиёбонлар, барпо этиш, ариқ-зовурларни тозалашга киришдилар.

Роҳат кўли, Чирчиқ дарёси чеккасидаги 25 гектардан ортиқ яшил майдон, Лисунов, Генерал Петров кўчалари ва Ҳамза майдонидаги гулзорлар ўғитланди. Ўтган йили экилган 100 минг тупдан ортиқ манзарали дарахтларнинг таги юмшатилди. 30 километр узунликдаги ариқ-зовурлар тозаланди.

Марказий кўчалар, айланма йўллардаги гулзорларга 140 туп қайин дарахти ўтқазилди. Транспорт бекатларида «Подъёмник» заводи 3 та, Тошкент вино бирлашмаси битта, 2-темир-бетон заводи 2 та соябон қура бошлади.

И. РАҲМАТУЛЛАЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

11 МАРТ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильм. 10.40 — Ҳайвонот оламида. 11.40 — Концерт. 12.30 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Фортепьяно. 16.40 — Шахмат мактаби. 17.10 — Концерт. 17.50 — Мультфильмлар. 18.00 — Сафимизда бирорта ҳам қолоқ бўлмасин. 19.00 — Хотира. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Баҳор тароналари. 20.05 — Макс Линдер компаниясида. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. СССР чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (Москва). Танаффусда — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — Тарих. 10.05 ва 13.35 — Инглиз тили. 11.05 — Астрономия. 11.35 ва 12.35 — Тарих. 12.05 — Сиз яратган боғ. 13.05 — Умумий биология. 14.05 — И. Бабель асарлари саҳифаларида. 15.00 — Нон сабоқлари. 15.45 — С. Прокофьев. 16.30 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Кўклам қалдирғочлари. Сувга сакраш бўйича халқаро мусобақалар. 19.20 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — Саёҳатчилар клуби. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Сиз бунга қодирсиз. 21.30 — Время. 22.05 — Ассоль. А. Гриннинг «Қизил елканлар» романи мотивлари асосида. 23.15 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — География. 12.00 — Ҳужжатли телефильм. 12.30 — Биология. 15.00 — Футбол. Халқаро ўсмирлар турнири. 17.00 — Кинопрограмма. 18.00 — Қувноқлар даврасида. 18.30 — Муаммолар ва изланишлар. 19.15 — Инсон меҳнати билан гўзал. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион новеллалар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — Эртага премьера. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Инглиз тили. 18.45 — Физика. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Она тили. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Китоб — дўстларимиз. 21.30 — Москва-II.

12 МАРТ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Юрий Антонов куйлайди. 10.05 — АБВГДейка. 10.35 — Спортлото. 10.45 — Ота-оналар, Сизлар учун. 11.15 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 11.45 — Академик В. И. Вернадский туғилган куннинг 120 йиллигига. 12.30 — Камалак. 13.00 — Рус музейи. 13.30 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 13.40 — Фигурали учиш бўйича жаҳон чемпионати. 14.55 — Дунё воқеалари. 15.10 — Болалар учун фильм. 16.30 — Мўъжиза сиз-мўъжизалар. 17.30 — Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Летунов суҳбати. 18.00 — Мультфильм. 18.20 — Ҳамдўстлик. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Волга-Волга. Кинокомедия. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.25 — Фигурали учиш бўйича жаҳон чемпионати. 24.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 10.15 — Тонгги почта. 10.45 — Свердловск телевидение студиясининг программаси. 11.55 — Кўклам қалдирғочлари. Сувга сакраш бўйича халқаро мусобақалар. 12.30 — А. А. Харлампиев хотираси учун самбо кураши бўйича халқаро мусобақалар. 13.00 — Ҳужжатли фильм. 14.00 — Ёшлар адреслари. 15.00 — Чехов ҳузурига саёҳат. 16.00 — Музикали киоск. 16.30 — Телеспектакль. 17.25 — Опера саҳнаси усталари. 18.25 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 19.10 — И. Брамс вальслари. 19.25 — Халқаро обзор. 19.40 — Футбол бўйича СССР кубоги. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Кечиккан учрашув. Бадиий фильм. 23.25 — Ҳужжатли фильм. 00.05 — Хоккей. СССР чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ҳужжатли фильм. 10.30 — Театр учрашувлари. 11.50 — Шахмат мактаби. 12.20 — Биринчи йўловчилар. Бадиий фильм. 1-серия. 13.30 — Классик қўшиқлар. 14.20 — Тенгдош. 17.00 — Футбол. «Динамо» (Москва) — «Шахтёр» (Донецк). 18.45 — Катталар учун мультфильмлар. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Комедиялар кечаси. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Комедиялар кечаси эшиттиришининг давоми. 21.30 — Время. 22.05 — Сув ва ҳосил. 22.20 — Афоня. Кинокомедия.

Тожикистон телевидениесининг программаси.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўрик гуллаганда. Концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Композитор Ф. Содиқов. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 16.00 — Футбол бўйича халқаро ўсмирлар турнири. 19.25 — Ёшлик. 21.15 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда. 23.40 — Концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС
700000, Тошкент-П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.